

SLOVENSKI

Poročevalec

Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 2, telefon 23-529 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon 23-522 do 23-526. — Oglasi: Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-696, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-632. — Poštni predal št. 20. — Zira račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 40 KR 5-7-367. — Mesečna naročnina 350 din.

OBISK VLDNE DELEGACIJE MONGOLSKE LJUDSKE REPUBLIKE V JUGOSLAVIJI

»Za ohranitev miru je potrebno sodelovanje vseh narodov in držav«

Sprejem v Zemunu

Mongolsko delegacijo, ki je prispela na zemunsko letališče včeraj dopoldne, je v imenu zveznega izvršnega sveta sprejel Aleksander Ranković

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je priredil mongolski vladni delegaciji slovesno kosilo, na katerem sta s premierom Cedenbalom izmenjala zdravici

BEOGRAD, 27. avg. (Tanjug). Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je danes priredil slovesno kosilo na čast delegacije vlade Mongolske LR. Poleg članov mongolske delegacije so bili na slovesnem kosilu, ki je bilo v stavbi zveznega izvršnega sveta, navzoči z jugoslovanske strani med drugim tudi predsednik zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić, podpredsednik in predsednik obeh svetov skupščine, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in državni sekretar za zadeve narodne obrambe general armije Ivan Gošnjak.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je med kosilom izrekel zdravico, v kateri je izrazil zadovoljstvo zaradi obiska delegacije vlade Mongolske LR. Ko je poudaril, da je naše ljudstvo s simpatijami spremljalo boj mongolskega ljudstva za nacionalno in socialno osvoboditev in da dobro pozna imeni Suhe Batorja in Cobijsama je Aleksander Ranković dejal:

»Diplomatski odnosi med našimi državama ki so bili nedavno vzpostavljeni v obojestransko zadovoljstvo, so ustvarili realne možnosti za medsebojno sodelovanje na vseh področjih političnega, gospodarskega in kulturnega življenja. To sodelovanje in medsebojna izmenjava izkušenj, pridobljenih v specifičnih pogojih razvoja naših držav, bosta prispevali k mednarodnemu sodelovanju in napredku v naših državah in po svetu.«

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je nato govoril o potrebi ohranitve svetovnega miru. »Ohranitev miru in napredka je mogoča na načelih aktivne koeksistence med vsemi državami ne glede na obstoječe razlike v družbenih sistemih. Naši dve državi se držita v zunanji politiki omenjenih načel. Ko zavržemo vojno kot sredstvo za reševanje spornih vprašanj, se za vedemo, da je danes zaradi ohranitve miru po svetu nujno potrebno aktivno in enakovrno sodelovanje vseh narodov in držav v mednarodnem življenju ne glede na njihovo velikost in status, gospodarskega razvoja.«

»Želim poudariti, da bi morale socialistične države in napredna gibanja po svetu bistveno prispevati k ustvarjanju medsebojnega zaupanja in razumevanja v mednarodnih odnosih. K reševanju preostalih vprašanj s tem da uresničujemo polno enakopravnost v medsebojnih odnosih in v mednarodnem sodelovanju.«

Aleksander Ranković je nato govoril o razorožitvi, ki naj konča nesedno in nevarno tekmo v obojebojni in odstrani nevarnost atomske vojne. »V okviru takšnega splošnega gledanja na razorožitev, se kot posebno aktualno vsiljuje vprašanje takojšnje ustavitve poskusnih

eksplozij jedrskega orožja, ki jo zahtevajo vse napredne in miroljubne sile po svetu.«

Na koncu je podpredsednik zveznega izvršnega sveta poudaril pomen Združenih narodov v mednarodnih odnosih in izjavil, da bi dosledno izvajanje načela univerzalnosti te organizacije prispevalo k nadaljnji krepitvi njene pozitivne vloge v svetu. »Zato si je jugoslovanska vlada prizadevala in si bo tudi v prihodnje prizadevala, da bi bila Mongolska ljudska republika sprejeta v članstvo organizacije Združenih narodov.«

V odgovoru na zdravico Aleksandra Rankovića je predsednik ministrskega sveta Mongolske LR Jumžagin Cedenbal izrekel zahvalo za prisrčen sprejem, ki ga je delegacija doživela pri nas. Ko je poudaril, da goji monzolsko ljudstvo iskreno prijateljstvo in simpatije do Jugoslovane, je Cedenbal na kratko omenil uspehe, ki jih je FLRJ dosegla po vojni s socialno ekonomsko preobrazbo, z nacionalizacijo velike kapitalistične svojizve, z obnovo narodnega go-

spodarstva, ki je med vojno močno trpelo, ter z izgradnjo novih industrijskih podjetij. Nato je Cedenbal govoril o težavah, ki jih je morala Mongolska ljudska republika premagovati od ljudske revolucije od leta 1921, ko je bilo treba odstraniti feudalno zaostalost, mobilizirati mnogo sil in ustvariti pogoje za zaščito države pred natanjo nevarnostjo in ustvariti pogoje za hiter razvoj proizvodnih sil.

»Naše ljudstvo je z zadovoljstvom pozdravilo vzpostavitev prijateljskih odnosov med Mongolsko LR in FLRJ.« je nadaljeval predsednik ministrskega sveta Cedenbal. »Razvoj in krepitev teh odnosov ustreza interesom in splošnim ciljem naših narodov, kar izhaja iz politike miru in prijateljstva, ki jo vodita naši dve državi.« Cedenbal je dalje poudaril, da si Mongolska LR v zunanji politiki, tako kot FLRJ in druge miroljubne države, prizadeva ustvarjati mirno koeksistenco. Vlada Mongolske LR je za prepočet atomskih poskusov ter za zmanjšanje obojebojnega in obojebojnega razvoja in razvijati stike s drugimi državami ne glede na njihove družbene in politične ureditve na temelju znanih petih načel miroljubne koeksistence.

»Toda v naših naporih pogosto našim naprednim prijateljem postavljajo posamezni krogi v nekaterih državah. Za-

radi njihovega negativnega stališča je Mongolska LR, suverena demokratična država, dostojno ostala izven okvira OZN. Menimo, da se mora ta krivica končati. Naše miroljubno ljudstvo je trdno odločeno, da njegova domovina postane članica te visoke mednarodne organizacije, da bi še tesneje sodelovala z drugimi državami v korist miru in napredka. Izkoriščam to

priložnost, da bi izrazil naše priznanje in hvaležnost vladi FLRJ, ki skupaj z drugimi miroljubnimi državami podpira našo državo v njenem prizadevanju, da bi postala članica organizacije Združenih narodov.«

JUGOSLOVANSKO-ROMUNSKI TRGOVINSKI RAZGOVORI

Možnosti za razvoj

Šef romunske delegacije Donath je po podpisu protokola izjavil, da so velike možnosti za okrepitev gospodarskih odnosov med obema državama

BEOGRAD, 27. avg. (Tanjug). Danes so bili v Beogradu končani razgovori jugoslovansko-romunske mešane komisije za trgovinsko izmenjavo. Podpisani je bil protokol, v katerem je poudarjeno, da obstaja možnost popolne realizacije sedanjega trgovinskega sporazuma med obema državama ter da se z razširitvijo asortimana poveča medsebojna izmenjava.

Prav tako je ugotovljeno, da obstaja realna možnost za tehnično sodelovanje industrijskih podjetij Jugoslavije in Romunije, je pri dookrepanjih in predložitvi delih dalje za skupno izkoriščanje kapacitet v industriji nafte, črne metalurgije, kemije in prehranske industrije. Protokol sta podpisala z jugoslovanske strani načelnik komisije za zunanjo trgovino Milan Laudanović, z romunske pa direktor zunanje trgovine v trgovinskem ministru Romu, šef Pavel Donath.

Šef romunske delegacije Pavel Donath je izjavil, da smatra, da je pri izmenjavi med našima dvema državama treba začeti s konkretizacijo novih operacij na osnovi obstoječih možnosti. Poudaril je, da obstaja možnost izvoza traktorjev ter kmetijskih strojev ter opreme za industrijo nafte v Jugoslavijo, kakor tudi za izvoz industrijskih proizvodov iz Jugoslavije v Romunijo. Dejal je, da so med pogajanjimi razpravljali o medsebojnem izkoriščanju kapacitet različnih industrijskih panog, posebno črne metalurgije, industrije nekovin ter kemične in prehranske industrije.

»Pred nama so še večje možnosti za okrepitev gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Romunijo«, je dejal Pavel Donath. »Izkoriščanje teh možnosti bo koristilo gospodarstvu obeh držav in prispevalo k nadaljnjemu razvoju prijateljskih in tradicionalnih odnosov med jugoslovanskimi in romunskimi narodom.«

Šef jugoslovanske delegacije na teh pogajanjih Milan Laudanović

Macmillanov odgovor Bulganinu

London, 27. avg. (AFP). Britan premier Macmillan bo v kratkem odgovoril na zadnje poslanice sovjetskega premiera Bulganina, ki se je nanašala na vprašanje razorožitve, varnosti Evrope, Srednjega vzhoda in svetovsko - britanskih trgovinskih in kulturnih odnosov. V obveščevalnih krogih poudarjajo, da Macmillan v svojem novem odgovoru poudarja odgovornost Sovjetske zveze za sedanjí razvoj razgovorov o razorožitvi. V zvezi z varnostjo Evrope in problemom nemške združitve pričakuje, da bo Macmillan ponovno uporabil argumente iz deklaracije zahodnih sil o nemškem vprašanju.

novič pa je izjavil, da so rezultati razgovorov obojestransko zelo zadovoljivi. Dodal je, da je zelo pomembno, da je bilo samo v času pogajanj med jugoslovanskimi in romunskimi zunanjetrgovinskimi podjetji skle, njenih za 3,5 milijone dolarjev poslov. »Smatram, da je posebno pomembno, da smo se zednili, da obstaja možnost za znatno razširitev asortimana jugoslovanskega izvoza v Romunijo in to v glavnem industrijskega blaga. Osnovni pomen teh razgovorov je v tem, da smo uspeli spoznati medsebojne proizvodne in izvozne možnosti ter našli osnovo za močnejše gospodarsko sodelovanje.«

Ljubljanski motiv

Sprejem pri predsedniku Titu

BEOGRAD, 27. avg. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je danes ob 12.15 sprejel v Belem dvoru člane delegacije Mongolske ljudske republike na čelu s predsednikom ministrskega sveta Jumžaginom Cedenbalom. Na sprejemu so bili z jugoslovanske strani navzoči podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, državni sekretar za zunanje zadeve Avdo Humo in jugoslovanski veleposlanik v Mongolski LR Veljko Mićunović.

Razgovor med jugoslovanskimi in mongolskimi voditelji je potekal v prijateljskem vzdušju in medsebojnem razumevanju.

Jugoslovanski film na festivalu v Benetkah

BENETKE, 27. avg. Na mednarodnem filmskem festivalu so predvajali kot drugi igrani film sinoči delo jugoslovanske proizvodnje »Samo ljudje«, ki ga je režiral Branko Bauer.

Obisk pakistanskega poslanika v Ljubljani

Ljubljana, 27. avgusta. — Dr. A. M. Malik, pakistanski poslanik s sedežem v Bernu in akreditiran tudi v Beogradu, je te dni obiskal Slovenijo. Danes je obiskal podpredsednika okrajnega ljudskega odbora Ljubljane ing. Klemenčiča, podpredsednika izvršnega sveta LRS S. Kavčiča in podpredsednika ljudske skupščine LRS dr. Ferda Kozaka.

Cepprav je dr. Malik nekajkrat potoval skozi Ljubljano, je to njegov prvi obisk v Sloveniji. Popoldne si je ogledal muzej narodne osvoboditve v Ljubljani. Z družino je nato odpotoval za nekaj dni na Bled, od koder si bo ogledal še nekaj drugih znamenitosti Slovenije in je izrazil željo, da bi bil lahko navzoč na proslavi desete obletnice »Lito-stroja«.

Svicarji na obisku pri ameriški armadi

BERN, 27. avg. (Reuter). Na povabilo ameriških pooblaščenih osebnosti so švicarska vojaška misija obiskala ameriške vojaške enote, nastanjene v Franciji in Zahodni Nemčiji.

Ciprska mrtva točka

Kljub diplomatski dejavnosti je v Londonu le malo upanja, da bi dosegli kakšno rezultate še pred zasedanjem generalne skupščine Organizacije zveze narodov

LONDON, 27. avg. (Tanjug). Cepprav v Londonu še uradno ne potrjujejo, da je britanska vlada konec preteklega tedna predložila grški vladi nove predloge o Cipru, vendar poluradni krogi poudarjajo, da London po diplomatskih kanalih neprestano proučuje razpoloženje v Atenah in da je možno, da je britanska vlada neformalno seznanila grško vlado s podrobnostmi svojih načrtov za sklicanje tripartitne konference o Cipru. To mnenje spravlja v zvezi z večrajšjo živahno diplomatsko aktivnostjo v Atenah, ko se je grški zunanji minister Averof razgovarjal s predsednikom vlade Karamanlisom, nadškofom Makariosom in ameriškim veleposlanikom Allenom.

Kakor izjavljajo, Velika Britanija ne pričakuje naglega razvoja tega vprašanja, ki zahteva potrpežljivost in naporno vsklajevanje gledišč. London sedaj delansko proučuje načelno soglasje Aten, na kar bo uradno

predložil nove predloge in se bodo začele nadaljnje diskusije. V diplomatskih krogih menijo, da se je ofenziva Londona okrepla zaradi bližajočega se zasedanja Generalne skupščine OZN in bližnjega potovanja grškega zunanjega ministra Averofa in nadškofa Makariosa v New York. Kakor tu domnevajo, pa je malo upanja, da bi akcija Londona imela kakšne pomembne rezultate pred začetkom dela Generalne skupščine.

Britanska diplomatska akcija z bliževanja z Atenami glede vprašanja Cipra se je začela pred več tedni in menijo, da je bil pretekli teden storjen korak, o katerem poročajo iz Aten. Neuradni razgovori so

bili tako v Atenah kot v Londonu, niso pa bili doseženi še nobeni uspehi. Atene, 27. avg. (Agencija Atene). Grška vlada je demantirala današnjo vest nekega atenskega lista, da je že izdelala načrt svojih odgovorov na britanske predloge glede Cipra. V demantiju je rečeno, da London še ni formuliral svojih predlogov in da se Grčija pravkar pripravlja, da predloži svoj apel OZN. Dodajajo, da bo grški zunanji minister Averof med 9. in 12. septembrom odpotoval v New York, kjer si bo prizadeval, da bi bila grška pritožba sprejeta na dnevni red zasedanja Generalne skupščine.

Predstavnika KP Italije v Zagrebu

ZAGREB, 27. avg. (Tanjug). — Člana direkcije CK KP Italije Giancarlo Pajetta in Mario Alicata, ki sta na obisku v naši državi, sta danes obiskala CK ZK Hrvatske. Vidna predstavnik Italijanske komunistične partije je sprejel član izvršnega komiteja CK ZK Hrvatske M.ka Spiljak.

VREME

Stanje 27. avgusta: Ob južnem obrobju obsežnega področja nizkega zravnega pritiska, ki zajema severno in srednjo Evropo, se pomikajo nove frontalne točnje dalje proti vzhodu. Ze jutri bodo vplivale na vreme v alpskih krajih. Napoved za sredo: Pretežno oblačno vreme, vmes nekaj padavin. Temperature počni med 18 in 12. Priljubljeni 15. največje dnevne temperature med 19 in 24 stopinjami C.

Povečajmo izvoz naravnih vin Pravice in dolžnosti delavcev v gospodarski organizaciji

Izvažamo preveč vina za predelavo

Jugoslovanski izvoz vina po velikem zmanjšanju v letih 1951 in 1952 spet vztrajno narašča in je lani s 4794 vagoni že presejal stari rekord v zgodovini izvoza jugoslovanskih vin - 3555 vagonov v letu 1950.

Treba je reči, da ima tudi količinski obseg izvoza naših vin svojo zgodovinsko pojavnost. Slava naših vin je šla že v minulih stoletjih daleč prek meja naših pokrajin. Vina so šla v tujino kot avstrijska ali kot ogrska in šele l. 1918 se je rodil pojem - jugoslovanska vina. Za stare Jugoslavije na področju zunanje trgovine ni bilo posebno velikih prizadevanj in temu primeren je bil tudi rezultat: v letih 1934 - 1938 je Jugoslavija izvozila na leto le povprečno 236 vagonov vina. Leto po osvojitvi so na tujih trgih prinesla pomembne uspehe, izvoz pa sprva spreminjaljočih se gospodarsko - političnih odnosov z državnimi kupci ni bil dovolj ustajen. Do l. 1949 pretežno v zahodno Evropo usmerjen izvoz se je nato preorientiral pretežno na Nemčijo. V zadnjih štirih letih pa grede vinu od vedno širših trgovskih stikov z zahod. evropskimi in prekmorski državami spet tudi na Češko, Poljsko in v Sovjetsko zvezo. Od l. 1952 daje izvoz vin stalno tendenco po naraščanju in so se količine v minulih petih letih tako večale: 680 vagonov (52. leta), 994, 1614, 2536 in lani kot že omenjeno 4794. Naj za primerjavo omenimo, da je znašal delež naše republike v tem izvozu l. 1952 163 vagonov, v naslednjih treh letih pa 259, 513 in 827 vagonov; medtem ko je samo podjetje »Slovenija-vino« izvozilo lani 921 vagonov vina (1955. leta 572, letos pa računajo pri »Slovenija-vino« na 1200 vagonov izvoza).

Številke zadnjih let so torej več kot razveseljive in ob njih je upravičeno govoriti o napovedavni, da se Jugoslaviji kot izvoznici obetajo še lepe perspektive. Kvaliteta vina imamo, kar kažejo številne domače in mednarodne razstave, priznanja in nagrade. Propagandno nastopanje na velikih mednarodnih sešnih doma in v tujini, imajo za hitro naraščanje izvoza gotovo velike zasluge.

Struktura vinskega izvoza pa

je manj razveseljiva. Dosti prevelik delež odpada namreč na izvoz industrijskih vin. Od celotnega izvoza je le 34,7% kvantiteta, 1,3% buteljčnih in kar 60% vin za industrijsko predelavo, raznih desertnih in vermutnih vin.

Treba je ugotoviti, da tudi sedanjí izvojni režim vse pravo stimulira tako izvozno strukturo. Za izvoz konzumnih in kvantiteta naravnih vin velja namreč faktor 1,5, medtem ko za izvoz industrijskih vin dosti višji faktor - 2,4. Naj omenimo, da je v letih 1953-1956 padla izvozna cena industrijskih vin za cca 35% in je tako izkupiček za industrijska vina neprimerno slabši, kakor za kvaliteta vina. Hektoliter kvaliteta vin je mogoče vnovičiti za 25 dolarjev, isto količino industrijskih vin pa za 7,5 dolarja. Stroški proizvodnje za obe vrsti pa so na presenečenje enaki, kajti industrijska vina je z raznimi dodatki in s koncentracijo potrebno ojačati na 23 odstotkov alkohola.

Dosti bolj kot izvoz industrijskih vin bi se izplačal tudi izvoz grozdnega koncentrata za proizvodnjo sadnih sokov. Za 1 hl mošta, če bi ga predelali v koncentrat, bi dobili 13 do 14 dolarjev - torej še enkrat toliko kakor ob predelavi v industrijska vina.

V dobro naše zunanjetrgovinske bilance bo zato potrebno primerno spremeniti sedanjí režim izvoznih faktorjev. Upoštevati je tudi potrebno, da je mogoče doseči neko količinsko ustaljenost v izvozu in tržišča trajno osvoboditi s konzumnimi in kvaliteta vini. Naša izvozna podjetja namreč še zdaleč niso trajno osvobodila vinokrajnega trga tujih dežel s tem, ko z grozisti vzpostavijo poslovne stike, ampak se to zgodi šele tedaj, ko na svoje izdelke vežejo tujega potrošnika, ki se navdaj na kvaliteto posameznih vrst vina in potem tudi stalno povprašuje po njih.

Po podatkih iz Združenja jugoslovanskih pomorskih luk morejo na Reki sprejeti še večje količine tranzitnega blaga, vendar pa bi morali določene količine jugoslovanske blaga preusmeriti na druge luke. Razen tega bo treba obnoviti operativne obale, zgraditi skladišča in nabaviti mehanizacijo za reško luko. Nedavno so nabavili tri velike žerjave, v kratkem pa bodo dobili še 11 modernih žerjavov iz Madžarske - (Jugopres)

Prva proizvodnja Mavrova

SKOPLJE, 27. avg. - Prvi agregat vrutokoelektrarne je dal v prvih treh mesecih obratovanja 22,5 milijonov kWh električne energije ali 33,4 odstotkov skupne proizvodnje vseh elektrarn v Makedoniji.

Vrutokoelektrarna je dosegla največjo proizvodnjo v tem mesecu, ko je dala v 27 dneh okoli 11,5 milijonov kWh električne energije. Računajo, da bo do konca leta dala še 60 milijonov kWh elektrike.

Novi vagoni

NIS, 27. avg. V tovarni mostov in kmetič. »Crveni križ« v Nišu so slavnostno izročili v uporabo prvih 30 vagonov iz serije 1000 vagonov, kolikor jih bo ta tovarna izdelala za jugoslovanske železnice. Naslednjih 30 vagonov bodo izročili v septembru, do konca leta pa skupno 260 vagonov.

Izročitvi vagonov, o katerih kakovosti so se strokovnjaki zelo pohvalno izjavili, so prisostvovali zastopniki generalne direkcije jugoslovanskih železnic, sindikata železničarjev Jugoslavije kakor tudi zastopniki nekaterih drugih tovarnih vagonov v državi.

Strokovnjak OZN v Novem Sadu

NOVI SAD, 27. avg. Ameriški strokovnjak za kislja zemljišča John Page, ki se muji kot strokovnjak OZN v Vojvodini, je govoril danes v Novem Sadu okoli 50 agronomom vodnih skupnosti Vojvodine o klasifikaciji zemljišč in dreznaji.

Na tem sestanku z agronomi iz Vojvodine, ki se bo nadaljevalo jutri, bo navedel ameriške izkušnje o usposabljanju kisljih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo.

Povečanje tranzita čez Reko

V prvih šestih mesecih so letos čez reško luko pretvorili 445.136 ton tranzitnega blaga, za 131.000 več kot v istem času lani. Največ se je posluževala Reka za tranzit svojega blaga Čehoslovaška. Skupno je šlo čez to luko 168.697 ton čehoslovaškega blaga, za 20.000 ton več

letnih vin velja namreč faktor 1,5, medtem ko za izvoz industrijskih vin dosti višji faktor - 2,4. Naj omenimo, da je v letih 1953-1956 padla izvozna cena industrijskih vin za cca 35% in je tako izkupiček za industrijska vina neprimerno slabši, kakor za kvaliteta vina. Hektoliter kvaliteta vin je mogoče vnovičiti za 25 dolarjev, isto količino industrijskih vin pa za 7,5 dolarja. Stroški proizvodnje za obe vrsti pa so na presenečenje enaki, kajti industrijska vina je z raznimi dodatki in s koncentracijo potrebno ojačati na 23 odstotkov alkohola.

Dosti bolj kot izvoz industrijskih vin bi se izplačal tudi izvoz grozdnega koncentrata za proizvodnjo sadnih sokov. Za 1 hl mošta, če bi ga predelali v koncentrat, bi dobili 13 do 14 dolarjev - torej še enkrat toliko kakor ob predelavi v industrijska vina.

V dobro naše zunanjetrgovinske bilance bo zato potrebno primerno spremeniti sedanjí režim izvoznih faktorjev. Upoštevati je tudi potrebno, da je mogoče doseči neko količinsko ustaljenost v izvozu in tržišča trajno osvoboditi s konzumnimi in kvaliteta vini. Naša izvozna podjetja namreč še zdaleč niso trajno osvobodila vinokrajnega trga tujih dežel s tem, ko z grozisti vzpostavijo poslovne stike, ampak se to zgodi šele tedaj, ko na svoje izdelke vežejo tujega potrošnika, ki se navdaj na kvaliteto posameznih vrst vina in potem tudi stalno povprašuje po njih.

Po podatkih iz Združenja jugoslovanskih pomorskih luk morejo na Reki sprejeti še večje količine tranzitnega blaga, vendar pa bi morali določene količine jugoslovanske blaga preusmeriti na druge luke. Razen tega bo treba obnoviti operativne obale, zgraditi skladišča in nabaviti mehanizacijo za reško luko. Nedavno so nabavili tri velike žerjave, v kratkem pa bodo dobili še 11 modernih žerjavov iz Madžarske - (Jugopres)

Prva proizvodnja Mavrova

SKOPLJE, 27. avg. - Prvi agregat vrutokoelektrarne je dal v prvih treh mesecih obratovanja 22,5 milijonov kWh električne energije ali 33,4 odstotkov skupne proizvodnje vseh elektrarn v Makedoniji.

Vrutokoelektrarna je dosegla največjo proizvodnjo v tem mesecu, ko je dala v 27 dneh okoli 11,5 milijonov kWh električne energije. Računajo, da bo do konca leta dala še 60 milijonov kWh elektrike.

Novi vagoni

NIS, 27. avg. V tovarni mostov in kmetič. »Crveni križ« v Nišu so slavnostno izročili v uporabo prvih 30 vagonov iz serije 1000 vagonov, kolikor jih bo ta tovarna izdelala za jugoslovanske železnice. Naslednjih 30 vagonov bodo izročili v septembru, do konca leta pa skupno 260 vagonov.

Izročitvi vagonov, o katerih kakovosti so se strokovnjaki zelo pohvalno izjavili, so prisostvovali zastopniki generalne direkcije jugoslovanskih železnic, sindikata železničarjev Jugoslavije kakor tudi zastopniki nekaterih drugih tovarnih vagonov v državi.

Strokovnjak OZN v Novem Sadu

NOVI SAD, 27. avg. Ameriški strokovnjak za kislja zemljišča John Page, ki se muji kot strokovnjak OZN v Vojvodini, je govoril danes v Novem Sadu okoli 50 agronomom vodnih skupnosti Vojvodine o klasifikaciji zemljišč in dreznaji.

Na tem sestanku z agronomi iz Vojvodine, ki se bo nadaljevalo jutri, bo navedel ameriške izkušnje o usposabljanju kisljih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo.

Povečanje tranzita čez Reko

V prvih šestih mesecih so letos čez reško luko pretvorili 445.136 ton tranzitnega blaga, za 131.000 več kot v istem času lani. Največ se je posluževala Reka za tranzit svojega blaga Čehoslovaška. Skupno je šlo čez to luko 168.697 ton čehoslovaškega blaga, za 20.000 ton več

letnih vin velja namreč faktor 1,5, medtem ko za izvoz industrijskih vin dosti višji faktor - 2,4. Naj omenimo, da je v letih 1953-1956 padla izvozna cena industrijskih vin za cca 35% in je tako izkupiček za industrijska vina neprimerno slabši, kakor za kvaliteta vina. Hektoliter kvaliteta vin je mogoče vnovičiti za 25 dolarjev, isto količino industrijskih vin pa za 7,5 dolarja. Stroški proizvodnje za obe vrsti pa so na presenečenje enaki, kajti industrijska vina je z raznimi dodatki in s koncentracijo potrebno ojačati na 23 odstotkov alkohola.

Dosti bolj kot izvoz industrijskih vin bi se izplačal tudi izvoz grozdnega koncentrata za proizvodnjo sadnih sokov. Za 1 hl mošta, če bi ga predelali v koncentrat, bi dobili 13 do 14 dolarjev - torej še enkrat toliko kakor ob predelavi v industrijska vina.

V dobro naše zunanjetrgovinske bilance bo zato potrebno primerno spremeniti sedanjí režim izvoznih faktorjev. Upoštevati je tudi potrebno, da je mogoče doseči neko količinsko ustaljenost v izvozu in tržišča trajno osvoboditi s konzumnimi in kvaliteta vini. Naša izvozna podjetja namreč še zdaleč niso trajno osvobodila vinokrajnega trga tujih dežel s tem, ko z grozisti vzpostavijo poslovne stike, ampak se to zgodi šele tedaj, ko na svoje izdelke vežejo tujega potrošnika, ki se navdaj na kvaliteto posameznih vrst vina in potem tudi stalno povprašuje po njih.

Po podatkih iz Združenja jugoslovanskih pomorskih luk morejo na Reki sprejeti še večje količine tranzitnega blaga, vendar pa bi morali določene količine jugoslovanske blaga preusmeriti na druge luke. Razen tega bo treba obnoviti operativne obale, zgraditi skladišča in nabaviti mehanizacijo za reško luko. Nedavno so nabavili tri velike žerjave, v kratkem pa bodo dobili še 11 modernih žerjavov iz Madžarske - (Jugopres)

Prva proizvodnja Mavrova

SKOPLJE, 27. avg. - Prvi agregat vrutokoelektrarne je dal v prvih treh mesecih obratovanja 22,5 milijonov kWh električne energije ali 33,4 odstotkov skupne proizvodnje vseh elektrarn v Makedoniji.

Vrutokoelektrarna je dosegla največjo proizvodnjo v tem mesecu, ko je dala v 27 dneh okoli 11,5 milijonov kWh električne energije. Računajo, da bo do konca leta dala še 60 milijonov kWh elektrike.

Novi vagoni

NIS, 27. avg. V tovarni mostov in kmetič. »Crveni križ« v Nišu so slavnostno izročili v uporabo prvih 30 vagonov iz serije 1000 vagonov, kolikor jih bo ta tovarna izdelala za jugoslovanske železnice. Naslednjih 30 vagonov bodo izročili v septembru, do konca leta pa skupno 260 vagonov.

Izročitvi vagonov, o katerih kakovosti so se strokovnjaki zelo pohvalno izjavili, so prisostvovali zastopniki generalne direkcije jugoslovanskih železnic, sindikata železničarjev Jugoslavije kakor tudi zastopniki nekaterih drugih tovarnih vagonov v državi.

Strokovnjak OZN v Novem Sadu

NOVI SAD, 27. avg. Ameriški strokovnjak za kislja zemljišča John Page, ki se muji kot strokovnjak OZN v Vojvodini, je govoril danes v Novem Sadu okoli 50 agronomom vodnih skupnosti Vojvodine o klasifikaciji zemljišč in dreznaji.

Na tem sestanku z agronomi iz Vojvodine, ki se bo nadaljevalo jutri, bo navedel ameriške izkušnje o usposabljanju kisljih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo.

Povečanje tranzita čez Reko

V prvih šestih mesecih so letos čez reško luko pretvorili 445.136 ton tranzitnega blaga, za 131.000 več kot v istem času lani. Največ se je posluževala Reka za tranzit svojega blaga Čehoslovaška. Skupno je šlo čez to luko 168.697 ton čehoslovaškega blaga, za 20.000 ton več

Devonni čas traja po načrtu

zako na osem ur na dan ali 48 ur na teden, ako ni z zakonom drugače določeno. Gospodarska organizacija mora s svojim pravnikom določiti za en dan ali več v tednu delovni čas iznad osem ur. V tem primeru mora biti v ostalih dneh delovni čas daljši, nikakor pa ne nad devet ur. V gradbeništvu, kmetijstvu in gozdarstvu mora gospodarska organizacija določiti tudi daljši delovni čas s pogojem, da povprečno število ur v teku leta ne presega osem ur na dan. Pri teh organizacijah redni delovni čas ne sme biti v nobenem primeru nad setes ur na ran. Delo v izjemah z rednim delovnim časom nad osem ur na dan se mora uvesti samo na posameznih delovnih mestih, kjer to zahteva značaj in organizacija dela, toda efektivno delo v izmenih ne more biti nad 208 ur na mesec. Pri delu, ki je posebno težko ali škodljivo za zdravje, se more delovni čas skrajšati sorazmerno s težo in škodljivostjo dela. Delo s skrajšanim delovnim časom je izenačeno z osemurnim delovnim časom glede vseh pravic, na katere je vezana ustanovitev delovnega dneva.

Nočno delo se more uvesti samo v upravičenih primerih, o čemer pa sklepa delavski svet gospodarske organizacije. Zakonski načrt načelno prepoveduje nadurno delo, izjemno pa ga dovoljuje največ osem ur na teden. Nadurno delo je dovoljeno, ako se morejo posli kontakti brez prekinitve in se njihovo trajanje ne more predvideti, v primeru neobhodne potrebe, da se prepreči kvarjenje surovine ali materiala, v primeru sezonskega dela ter pri montiranju ali podobnem delu, za kar je potrebna specialna delovna sila.

Vsak delavec v gospodarski organizaciji ima pravico do vsakdanjega in tedenskega oddiha, oddiha v dneh državnih praznikov in do plačanega letnega oddiha. V vsaki gospodarski organizaciji z enkratnim delovnim časom imajo delavci v teku delovnega dneva pravico do oddiha 30 minut. Vozniki motornih vozil v cestnem prometu imajo pravico do plačanega oddiha 30 minut po vsaki petih urah nepretrganega vožnje. Tudi se mora delavcu omogočiti oddih med dvema zapovrstvama delovnega dneva. Ta oddih

Oborniki so nato sprejeli vrsto odlokov in potrdili razene komisije, med drugim tudi 240 izvoljenih novih porotnikov za okrožno sodišče v Ljubljani in 90 sodnikov porotnikov za okrajno sodišče v Radovljici.

Po skupni seji obeh zborov sta oba zbora na ločenih sejah sklepala še o nekaterih preletih zadevah kranjskega okraja. V zvezi z novimi predpisi o ureditvi občin in okrajev ter v zvezi z zakonom o volitvah in opdkoliku obornikov ljudskih odborov je OLO na današnji seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev sprejel odlok o spremembi statuta kranjskega okraja, po katerem bo od slej vsak zbor štel 55 obornikov. Nato so oborniki na obeh ločenih sejah razpravljali še o spremembi odloka o ustanovitvi okrajnega gasilskovega sklada, o gradbenem okolstvu v občini Skofji Loki, o spremembi statuta trgovske zbornice za kranjski okraj, o novih stanovanjskih tarifah v občinah Kranj in Železniki, o likvidaciji nekaterih gospodarskih organizacij, o jamstvih gospodarskim organizacijam in še o nekaterih drugih zadevah.

Nad 500 otrok padlih borcev z Gorenjskeje ob morju

KRANJ, 27. avg. V času letošnjih počitnic je organiziral okrajni odbor Zveze borcev v Kranju številna letovanja otrok padlih borcev na polotoku Verudice pri Dublju. Na dan slej udeležili tabornjara že štiri izmenje. Na tem prazničnem polotoku bo letos preživel poletno počitnice okrog 500 otrok padlih borcev z Gorenjskega. Okrajni odbor Zveze borcev Kranj je prispeval za ureditev polotoka in za čim udobnejše tabornjara 4 milijone din. Vsekarer lepa skrb za otroke padlih borcev.

Številni turisti v Kranju

KRANJ, 27. avg. Letos je obiskalo od 16. aprila do 26. avgusta hotel »Evropa« v Kranju okoli 3500 domačih in 500 tujih gostov. Včeraj so bili na obisku v Kranju turisti iz Strasbourga, ki vsako leto obiščejo našo državo.

Pravice in dolžnosti delavcev v gospodarski organizaciji

Devonni čas traja po načrtu zakon na osem ur na dan ali 48 ur na teden, ako ni z zakonom drugače določeno. Gospodarska organizacija mora s svojim pravnikom določiti za en dan ali več v tednu delovni čas iznad osem ur. V tem primeru mora biti v ostalih dneh delovni čas daljši, nikakor pa ne nad devet ur. V gradbeništvu, kmetijstvu in gozdarstvu mora gospodarska organizacija določiti tudi daljši delovni čas s pogojem, da povprečno število ur v teku leta ne presega osem ur na dan. Pri teh organizacijah redni delovni čas ne sme biti v nobenem primeru nad setes ur na ran. Delo v izjemah z rednim delovnim časom nad osem ur na dan se mora uvesti samo na posameznih delovnih mestih, kjer to zahteva značaj in organizacija dela, toda efektivno delo v izmenih ne more biti nad 208 ur na mesec. Pri delu, ki je posebno težko ali škodljivo za zdravje, se more delovni čas skrajšati sorazmerno s težo in škodljivostjo dela. Delo s skrajšanim delovnim časom je izenačeno z osemurnim delovnim časom glede vseh pravic, na katere je vezana ustanovitev delovnega dneva.

Nočno delo se more uvesti samo v upravičenih primerih, o čemer pa sklepa delavski svet gospodarske organizacije. Zakonski načrt načelno prepoveduje nadurno delo, izjemno pa ga dovoljuje največ osem ur na teden. Nadurno delo je dovoljeno, ako se morejo posli kontakti brez prekinitve in se njihovo trajanje ne more predvideti, v primeru neobhodne potrebe, da se prepreči kvarjenje surovine ali materiala, v primeru sezonskega dela ter pri montiranju ali podobnem delu, za kar je potrebna specialna delovna sila.

Vsak delavec v gospodarski organizaciji ima pravico do vsakdanjega in tedenskega oddiha, oddiha v dneh državnih praznikov in do plačanega letnega oddiha. V vsaki gospodarski organizaciji z enkratnim delovnim časom imajo delavci v teku delovnega dneva pravico do oddiha 30 minut. Vozniki motornih vozil v cestnem prometu imajo pravico do plačanega oddiha 30 minut po vsaki petih urah nepretrganega vožnje. Tudi se mora delavcu omogočiti oddih med dvema zapovrstvama delovnega dneva. Ta oddih

Oborniki so nato sprejeli vrsto odlokov in potrdili razene komisije, med drugim tudi 240 izvoljenih novih porotnikov za okrožno sodišče v Ljubljani in 90 sodnikov porotnikov za okrajno sodišče v Radovljici.

Po skupni seji obeh zborov sta oba zbora na ločenih sejah sklepala še o nekaterih preletih zadevah kranjskega okraja. V zvezi z novimi predpisi o ureditvi občin in okrajev ter v zvezi z zakonom o volitvah in opdkoliku obornikov ljudskih odborov je OLO na današnji seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev sprejel odlok o spremembi statuta kranjskega okraja, po katerem bo od slej vsak zbor štel 55 obornikov. Nato so oborniki na obeh ločenih sejah razpravljali še o spremembi odloka o ustanovitvi okrajnega gasilskovega sklada, o gradbenem okolstvu v občini Skofji Loki, o spremembi statuta trgovske zbornice za kranjski okraj, o novih stanovanjskih tarifah v občinah Kranj in Železniki, o likvidaciji nekaterih gospodarskih organizacij, o jamstvih gospodarskim organizacijam in še o nekaterih drugih zadevah.

Nad 500 otrok padlih borcev z Gorenjskeje ob morju

KRANJ, 27. avg. V času letošnjih počitnic je organiziral okrajni odbor Zveze borcev v Kranju številna letovanja otrok padlih borcev na polotoku Verudice pri Dublju. Na dan slej udeležili tabornjara že štiri izmenje. Na tem prazničnem polotoku bo letos preživel poletno počitnice okrog 500 otrok padlih borcev z Gorenjskega. Okrajni odbor Zveze borcev Kranj je prispeval za ureditev polotoka in za čim udobnejše tabornjara 4 milijone din. Vsekarer lepa skrb za otroke padlih borcev.

Številni turisti v Kranju

KRANJ, 27. avg. Letos je obiskalo od 16. aprila do 26. avgusta hotel »Evropa« v Kranju okoli 3500 domačih in 500 tujih gostov. Včeraj so bili na obisku v Kranju turisti iz Strasbourga, ki vsako leto obiščejo našo državo.

Pravice in dolžnosti delavcev v gospodarski organizaciji

Devonni čas traja po načrtu zakon na osem ur na dan ali 48 ur na teden, ako ni z zakonom drugače določeno. Gospodarska organizacija mora s svojim pravnikom določiti za en dan ali več v tednu delovni čas iznad osem ur. V tem primeru mora biti v ostalih dneh delovni čas daljši, nikakor pa ne nad devet ur. V gradbeništvu, kmetijstvu in gozdarstvu mora gospodarska organizacija določiti tudi daljši delovni čas s pogojem, da povprečno število ur v teku leta ne presega osem ur na dan. Pri teh organizacijah redni delovni čas ne sme biti v nobenem primeru nad setes ur na ran. Delo v izjemah z rednim delovnim časom nad osem ur na dan se mora uvesti samo na posameznih delovnih mestih, kjer to zahteva značaj in organizacija dela, toda efektivno delo v izmenih ne more biti nad 208 ur na mesec. Pri delu, ki je posebno težko ali škodljivo za zdravje, se more delovni čas skrajšati sorazmerno s težo in škodljivostjo dela. Delo s skrajšanim delovnim časom je izenačeno z osemurnim delovnim časom glede vseh pravic, na katere je vezana ustanovitev delovnega dneva.

Nočno delo se more uvesti samo v upravičenih primerih, o čemer pa sklepa delavski svet gospodarske organizacije. Zakonski načrt načelno prepoveduje nadurno delo, izjemno pa ga dovoljuje največ osem ur na teden. Nadurno delo je dovoljeno, ako se morejo posli kontakti brez prekinitve in se njihovo trajanje ne more predvideti, v primeru neobhodne potrebe, da se prepreči kvarjenje surovine ali materiala, v primeru sezonskega dela ter pri montiranju ali podobnem delu, za kar je potrebna specialna delovna sila.

Vsak delavec v gospodarski organizaciji ima pravico do vsakdanjega in tedenskega oddiha, oddiha v dneh državnih praznikov in do plačanega letnega oddiha. V vsaki gospodarski organizaciji z enkratnim delovnim časom imajo delavci v teku delovnega dneva pravico do oddiha 30 minut. Vozniki motornih vozil v cestnem prometu imajo pravico do plačanega oddiha 30 minut po vsaki petih urah nepretrganega vožnje. Tudi se mora delavcu omogočiti oddih med dvema zapovrstvama delovnega dneva. Ta oddih

Oborniki so nato sprejeli vrsto odlokov in potrdili razene komisije, med drugim tudi 240 izvoljenih novih porotnikov za okrožno sodišče v Ljubljani in 90 sodnikov porotnikov za okrajno sodišče v Radovljici.

Po skupni seji obeh zborov sta oba zbora na ločenih sejah sklepala še o nekaterih preletih zadevah kranjskega okraja. V zvezi z novimi predpisi o ureditvi občin in okrajev ter v zvezi z zakonom o volitvah in opdkoliku obornikov ljudskih odborov je OLO na današnji seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev sprejel odlok o spremembi statuta kranjskega okraja, po katerem bo od slej vsak zbor štel 55 obornikov. Nato so oborniki na obeh ločenih sejah razpravljali še o spremembi odloka o ustanovitvi okrajnega gasilskovega sklada, o gradbenem okolstvu v občini Skofji Loki, o spremembi statuta trgovske zbornice za kranjski okraj, o novih stanovanjskih tarifah v občinah Kranj in Železniki, o likvidaciji nekaterih gospodarskih organizacij, o jamstvih gospodarskim organizacijam in še o nekaterih drugih zadevah.

Nad 500 otrok padlih borcev z Gorenjskeje ob morju

KRANJ, 27. avg. V času letošnjih počitnic je organiziral okrajni odbor Zveze borcev v Kranju številna letovanja otrok padlih borcev na polotoku Verudice pri Dublju. Na dan slej udeležili tabornjara že štiri izmenje. Na tem prazničnem polotoku bo letos preživel poletno počitnice okrog 500 otrok padlih borcev z Gorenjskega. Okrajni odbor Zveze borcev Kranj je prispeval za ureditev polotoka in za čim udobnejše tabornjara 4 milijone din. Vsekarer lepa skrb za otroke padlih borcev.

Številni turisti v Kranju

KRANJ, 27. avg. Letos je obiskalo od 16. aprila do 26. avgusta hotel »Evropa« v Kranju okoli 3500 domačih in 500 tujih gostov. Včeraj so bili na obisku v Kranju turisti iz Strasbourga, ki vsako leto obiščejo našo državo.

Včeraj in danes

Sindikalna delegacija bo obiskala Francijo

Beograd, 27. avg. (Jugopres). Delegacija Zveze sindikatov Jugoslavije, ki jo bo vodil podpredsednik centralnega sveta in predsednik zbora proizvajalcev zveze ljudske skupštine Ivan Božičević, bo odpotovala 15. septembra v Francijo na povabilo Generalne konfederacije dela. Obisk bo trajal 10 dni. Člani delegacije so: član predsedstva centralnega sveta Zveze sindikatov Ašer Deleon, sekretar republiškega odbora sindikata kovinskih delavcev Hrvatske Draško Kalan in član sindikalnega odbora tovarne tabaka v Nišu ter poslanec zbora proizvajalcev zveze ljudske skupštine Slavka Mihaljević. Delegacija Zveze sindikatov bo s tem vrnila obisk predstavnikom francoske Generalne konfederacije dela, ki so bili letos v Jugoslaviji.

Doslej nad 15.000 obiskovalcev

Celje, 27. avg. Zanimanje za razstavo »Celje 1957« raste iz dneva v dan. Tako je že v prvih štirih dneh obiskovalcev razstavne prostore nad 15.000 ljudi, kar daje priveditvi še posebno priznanje. M. B.

Zadnja mladinska brigada se je vrnila v Kranj

KRANJ, 27. avg. - Sinoci se je v Kranj vrnila zadnja mladinska delovna brigada »Moša Pijade«, ki je delala na cesti v Izoli. V brigadi je bilo okoli 50 učencev industrijske šole »Iskra« in še nekaj drugih učencev. Skupno je v letošnjih delovnih akcijah na Gorenjskem sodelovalo 11 mladinskih delovnih brigad z več kot 500 brigadirji. J.

Napredek gorenjske industrije

S seje okrajnega ljudskega odbora v Kranju

KRANJ, 27. avg. Na današnji 26. skupni seji obeh zborov OLO v Kranju sta bila na dnevnem redu poročila in razprava o polletni izpolnitvi proizvodnega plana industrije in plana izvoza industrijskih izdelkov. Iz poročila Zavoda za planiranje, ki ga je podal njegov načelnik Jože Dolenc, je bilo razvidno, da se je industrijska proizvodnja kranjskega okraja v prvem polletju letos povečala za 2,8% glede na plansko povprečje za leto 1957, v primerjavi z istim časom lani pa za 7 odstotkov, kar je pod povprečjem v zveznem, kakor tudi v republiškem

SIRIJA SE VEDNO V OSPREDJU

Bitar obsoja gonjo

Sirski zunanji minister poudarja, da bo Sirija ostala budna proti vsakršnim zarotam, ki jih kujejo na zahodu — Posvetovanja v Londonu Henderson odpotoval v Ankaru

DAMASK, 27. avg. (AFP). Sirijski zunanji minister Salah Bitar je sinoči na tiskovni konferenci obsodil kampanjo, ki jo vodi proti Siriji tuji tisk in radijske postaje ter poudaril, da bo njegova država še nadalje budna proti vsakršnim zarotam, ki jih kujejo proti Siriji in njeni politiki pozitivne nevtralnosti. Bitar je dejal, da taka politika Sirije ni vseč ZDA in nekaterim drugim zahodnim silam.

Ko je pojasnjeval, zakaj njegova država ni sprejela Eisenhowerjeve doktrine o Srednjem vzhodu, je sirijski zunanji minister izjavil, da je izvajanje ameriške srednjezhodnje politike privedlo do sestave nekatere arabskih vlad proti volji njihovih narodov. Te vlade hujskajo proti Siriji in Egiptu, da bi jo izolirale. Nekatere arabske prestolnice so po Bitarjevih izjavah postale baze za pripravljanje in kovanje zarot proti Siriji, pa tudi vojaški in gospodarska pomoč, ki so jo po Eisenhowerjevi doktrini dobile nekatere države, je namenjena iztavljanju nemirov v Siriji.

Salah Bitar je izjavil, da je njegova država dobila pomoč od Sovjetske zveze brez vsakršnih pogojev. Take pomoči po njegovi izjavi Sirija ni mogla dobiti od ZDA, ker se ni hotela odločiti svojih politiki pozitivne nevtralnosti. Te politiki pa Sirija ostaja zvesta — je zaključil Bitar.

Traja sirski gospodarski izvedenci so danes odpotovali v Moskvo, da bi se porazgovorili o področnostih sovjetskega programa pomoči arabskim državam.

Loy Henderson

»Amerika nas obtožuje, da smo se postavili na komunistično stran, mi pa odločno trdimo, da nismo niti na strani Zahoda niti na strani Vzhoda, temveč na strani interesov našega arabskega naroda«, je dejal sirijski minister ter dodal, da ameriška politika na Srednjem vzhodu vztraja na podpiranju Izraela in njegovih nepravilnih zahtevah ter na nepriznavanju arabskega nacionalizma in njegove politike pozitivne nevtralnosti.

Pomoč tujini v senatu ZDA
Washington, 27. avg. (Reuters). Finančni odbor ameriškega senata je danes 14 proti 7 glasovom izglasoval zvišanje Eisenhowerjevega programa pomoči tujini za 500 milijonov dolarjev. Predstavniki dom je predloženi program pomoči nedavno zmanjšal za 809,6 milijonov dolarjev. Finančni odbor je danes dal svoje soglasje, da sprejme novi program pomoči v višini 3,025 milijard dolarjev in da ponovno odobri neporabljene fondе v znesku nad 667 milijonov dolarjev, tako da skupna ameriška pomoč tujini za letošnje leto znaša nekaj nad 3692 milijonov dolarjev.

Besedo ima Egipt

ZENEVA, 27. avg. (Reuters). V krogih egiptovske delegacije na francosko - egiptovskih finančnih razgovorih v Zenevi se je zvedelo, da je na današnji seji egiptovska delegacija obrazložila svoje zahtevo po reparacijah zaradi škode, nastale med lanskoletnim napadom na Egipt.

Egipt bo menda vztrajal na odškodnini 32 milijonov egiptovskih funtov oziroma 32 milijonov in 800.000 funtsterlingov. V francoskih krogih izjavljajo, da je ta egiptovska zahteva splošnišče vprašanje, ki je izven značaja sedanjih finančnih pogajanj.

Po večeršnjem sestanku obeh delegacij je šef francoske delegacije Jean Robert izjavil, da je bilo vdušje iskreno in priščno. Pojasnil je, da so predstavniki obeh delegacij med

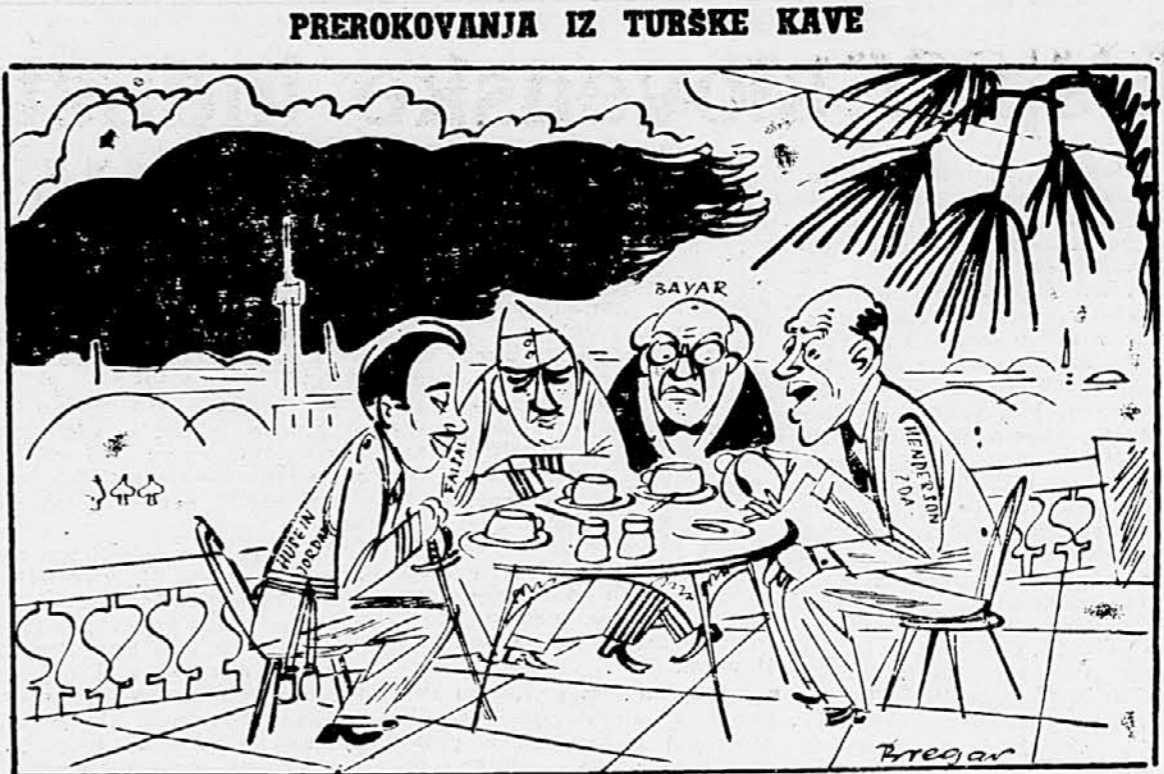
vam. Delegacijo vodi Hasan Jibara, predsednik sveta za gospodarski razvoj Sirije. Podrobno so sovjetske pomoči Siriji, še niso dokočno določene, pričakujejo pa, da bo Sirija dobila od Sovjetske zveze stroje in tehnično pomoč v skupni vrednosti 140 milijonov dolarjev.

Iz Londona ta poročajo, da je generalni sekretar Bagdadškega pakta Khalidi začel danes v Londonu razgovore s predstavnikoma Velike Britanije o položaju na Srednjem vzhodu. Khalidi je včeraj prispel iz Iraka in bo ostal v Londonu 4 dni.

Po oceni diplomatskih opazovalcev se bo santisubverzivni komite Bagdadškega pakta sestel 23. septembra tega leta v skladu s proučevanjem razvoja dogodkov v Siriji.

Predstavniki ministrstva za zunanje zadeve Velike Britanije je na današnji tiskovni konferenci na vprašanje, če je možno, da bi Jordan postal član tega pakta, izjavil, da se to lahko zgodi samo na iniciativno zainteresiranih držav.

Iz Istanbula poročajo, da je pomočnik ameriškega državnega podsekretarja za zunanje zadeve Henderson danes z letalom odpotoval iz Istanbula v Ankaru, kjer bo s predstavnikoma turške vlade nadaljeval razgovore o razvoju dogodkov v Siriji in drugih problemih Srednjega vzhoda.

— HM, SLABA ZNAMENJA ZA NAŠ USPEH V SIRIJI... —

Nesoglasja in dvomi

Bourges - Maunouryjeve načrte za novi politični statut Alžira so predstavniki malih strank centra in desnice ocenili kot »nezadovoljive« — Tudi ostale stranke imajo huje pripombe k premierovemu načrtu

PARIZ, 27. avg. (Tanjug). Nova globoka nesoglasja in dvomi v uspeh vladnih načrtov označujejo konec prve faze posvetovanja premiera Bourges-Maunouryja z voditelji meščanskih strank o političnem statusu Alžira pred otvoritvijo jesenskega zasedanja OZN. Po pripombah delegacij socialistov in bivšega premiera Edgarda Faureja so predstavniki malih strank centra in desnice ocenili vladne načrte kot »nezadovoljive«. Voditelj socialdemokratske unije Francois Mitterrand pa je danes zahteval, naj bi bil odnos med Alžircom in metropolo urejen po načelih federacije.

nahaja Alžir in Francija pred zasedanjem OZN.

Mitterrandovim stališčem se je pridružil tudi bivši premier Rene Pleven, ki se je zavezal za federalno ureditev odnosov med Francijo in vsemi njenimi posestmi v prekomorskih ozemljih. Bivši guverner Alžira Jacques Soustelle je prav tako izrazil skrajno vzdržnost do vladnega načrta. Napovedal je možnost, da bi odstopil od alžirske turneje po Srednji Ameriki, kamor bi moral oditi, kakor pretako leto pred zasedanjem OZN, da bi branil stališče Pariza in skušal najti pomoč za francosko tezo o »neporušljivi povezanosti« med Francijo in Alžircom pred Generalno skupščino v New Yorku.

Nasprotno stališčem Mitterranda in Plevena na so voditelji neodvisnih in radikalni Andreu Maurica odločno zavrnili vsako idejo o vzpostavitvi alžirske zakonodajne skupščine ter izrazili svoje nasprotovanje izvajanju volitev na osnovi enakopravnosti glasov Francozov in Alžircev v Alžiru. Stališča katoliške ljudske - republikanske gibanja pa so še vedno popolnoma negotova. Politični krogi iz izrednih zanimanj pričakujejo sestanek Piera Pflimlina s predsednikom vlade Maunouryjem. Zanimanje vzbujata tudi možnost novih iniciativ Mendes-Francea za sklic konferenca za vzpostavitev federalnih odnosov med Alžircom in metropolo.

Premier Bourges - Maunoury pa je medtem zahteval nujen sestanek s predsednikom skupščine Le Trocquerom. Opazovalci zato menijo, da bo skupščina sklicana na izredno zasedanje najkasneje 24. septembra zaradi debate o alžirskem vprašanju.

Jemenski protest v Londonu

London, 27. avg. (AFP). Jemensko poslanstvo v Londonu je včeraj ponovno protestiralo v britanskem zunanjem ministrstvu in obtožilo britanske čete iz Adenskega protektorata zaradi agresije na ozemlje Jemena. Poslanstvo izjavlja v komunikatu, da so 23. avgusta britanske pehotne sile ob podpori topništva, tankov in letal izvedle siloviti napad v bližini mesta Bajda ter povzročile veliko žrtev med jemenskim obojnimi prebivalstvom. Po tem napadu so se britanske čete koncentrirale vzdolž meje proti Jemenu. Štiri dni pred tem so tri britanska letala letela nad mestom Moko, ter s tem kršila njen zračni prostor.

»Funkcionarji britanskega zunanjega ministrstva trdijo, da jim ni ničesar znanega o incidentih, ki jih navaja jemensko poslanstvo. Izjavljajo, da so britanske sile v azijskem protektoratu dobile ukaz, da ne smejo čez jemensko mejo.

Potek razgovorov med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo

Bonn, 27. avg. (Reuters). V obveščevalnih bonnskih krogih se je zvedelo, da je zahodnonemška delegacija na pogajanjih v Moskvi izrazila pripravljenost za sklenitev triletnega trgovskega sporazuma s Sovjetsko zvezo in vzpostavitev trgovskih misij v obeh državah. V teh krogih izjavljajo, da je sovjetska delegacija predlagala sporazum za 12 let, ki bi obsegal blagovno izmenjavo v vrednosti 6 milijard in 600 milijonov rubljev. Zahodnonemška delegacija je bila pripravlila na predlagani obseg trgovine.

»Vladni načrt statuta bo ostal mrtva črta na papirju, če njegov osnovni cilj ne bo ustvarila francosko - severnoafriške federacije avtonomnih držav — je izjavil Mitterrand po sestanku s predsednikom Maunouryjem. Pravosodni minister v Molletovi vladi Mitterrand ni hotel, stopiti v sedanje Bourges-Maunouryjevo vlado, ker se ni strinjal z Laccostovo politiko

TEKMOVANJE V RAZOROŽEVANJU

Preplah zaradi izstrelka

Sovjetska agencija TASS je sporočila, da so v SZ z velikim uspehom preizkusili prvi dirigirani izstrelki — V Londonu in Washingtonu vesti nočejo komentirati, pač pa je Macmillan sklical sejo vlade

MOSKVA, 27. avg. (TASS). V skladu z znanstveno-raziskovalnim programom Sovjetske zveze so bili izvedeni uspešni poskusi interkontinentalnega vodnega izstrelka, kakor tudi eksplozivnih vodnikov in jedrskih orožij, sporoča sovjetska časopisna agencija in dodaja, da je bil pred nekaj dnevi izstreljen interkontinentalni vodeni izstrelki z velikim radiusom, ki je preletel veliko razdaljo na velikih višinih, ter se spustil na vnaprej določeni cilj. Po sporočilu TASS je ta poskus pokazal, da je vodeni izstrelki možno usmeriti v vsak del sveta.

Iz Londona poročajo, da je bila danes seja britanske vlade, kateri je predsedoval premier Macmillan. V političnih krogih menijo, da je vlada razpravljala o sovjetskem poročilu o izstrelku interkontinentalne rakete. Uradnega sporočila o tem sestanku pa niso izdali.

Tudi predstavnik Foreign Office ni hotel komentirati vesti o poskusu interkontinentalnega vodnega izstrelka v Sovjetski

zvezi. Prav tako sta tudi washingtonski Beja hiša in obrambno ministrstvo ZDA odklonili, da bi kar koli povedali o tem, medtem ko je senator Symington, bivši šef ameriških letalskih sil, dejal, da je sovjetsko sporočilo o poskusu »skrajni korak v propagandni izkoriščanje tega orožja.« Senator Symington je dodal, da je Američanom sicer nemogoče preveriti sovjetsko sporočilo o poskusu.

Londonški tisk pa je dal veliko publicitetno poročilo o sovjetskih vodnih izstrelkih z velikim radiusom. Tisk poudarja, da niti ZDA niti Velika Britanija trenutno nimata takih izstrelkov. V analizah zavzemajo pomembno mesto poročila, da najnovjši ameriški vodeni izstrelki z velikim radiusom ni pokazal pričakovanih rezultatov pri poskusu v juniju tega leta, ko se je predčasno vžgal in padel v morje.

Po mnenju diplomatskih krogov v Londonu bo imelo dejstvo, da je Sovjetska zveza uspešno preizkusila to novo orožje, lahko neposredne posledice na potek razgovorov o razorožitvi, ki so sedaj v Londonu. To vprašanje so proučili na današnjem sestanku delegati zahodnih sil v pododboru. Sestanek je bil v britanskem zunanjem ministrstvu.

Med obveščevalnimi opazovalci menijo, da bodo o sovjetskem raketnem orožju govorili tudi na konferenci šefov letalskih štabov dežel Commonwealtha v Londonu.

V zvezi s sovjetskimi sporočili pa poročajo iz ZDA, da po neuspešnem junjskem poskusu sedaj grade nov izstrelki »Titan«, ki bi moral biti gotov v šestih mesecih. Računajo, da bo njegov radius okrog 8.000 km.

TELEGRAMI

NORVOLK — Vejaške sile NATO bodo imele jeseni velike manevre. Prihodnji teden bo 185 ameriških vojni ladij in okrog 500 letal potovalo iz ameriških pristanišč v atomski napadi proti britanskim otokom in nekaterim delom zahodne in južne Evrope. Podoba vaje bodo na področju Islanda in vse do Turčije. ZDA bodo v teh manevrih sodelovale z okrog 125.000 vojakov in oficirjev.

KORE — Norveški atomski strokovnjak Emil Jansen, ki je na obisku na Japonskem, je izjavil, da bi Norveška in Japonska lahko ustanovili skupni inštitut za atomske raziskave. Obe državi že neustavno izmenjujejo tehnične informacije s teko področja.

BANGKOK — Tajski vlada je povabila češkoslovaško, poljsko in madžarsko na polje svoje gospodarske strokovnjake, da bi se spoznali s tajskim tržičem. Čuharilo in Anklam.

SINGAPUR — Predsednik celjske vlade Solomon Bandarra, nateke je na tiskovni konferenci izjavil, da bi problem Srednjega vzhoda lažje rešili, če bi velike sile pustile države Srednjega vzhoda da same skrbе za svoje usode.

DZAKARTA — Od aprila tega leta je nad 1000 ljudi v indoneziji umrlo zaradi azijske gripe. Po sporočilu ministrstva za zdravje je imelo istočasno to bolezen okrog poltrog milijon ljudi.

WASHINGTON — Največji evropski vulkan Etna je ponovno začel bruhati iz severovzhodnega kraterja sta večer dim in plamen bruhala do 100 m v višino. Lava se do sinoči še ni prikazala.

Oh robu dogodkov

Skozi špranjo ...

Bambusna zavesa se je oni dan malo privzdignila, prav toliko, kot je potrebno, da razgovorno oko svetovne javnosti vidi, kaj se dogaja za domom, in nič več. Ko je namreč ameriški State Department po dolgem odklepanju končno dal dovoljenje, da si 24 ameriških novinarjev od blizu ogleda stvar, ki jo v Ameriki s posmehljivim prizokom imenujejo »komunistična Kitajka«, se je takoj ustrašil njegova koraka in pohitel s pisnim, da si bodo morali zainteresirani novinarji sami skrbeti Kitajske vstopne vize, ker da na načelo recipročnosti ne sme nihče računati. Kitajci so namreč neupodabno že sporočili, da bi želeli, da enako številu novinarjev obišče ZDA. Funkcionarji ameriškega zunanjega ministrstva so, še preden je do njih prispela uradna zahteva kitajske vlade, odločno povedali, da na kaj takega sploh ne mislijo. Kitajski novinarji v Ameriko — nikoli! ...

Tako je za malenkost dvignjena bambusna zavesa, namesto da bi bil vzpodbuden kanoj za prihodnost, sprožil le to propagandno polemiko, v kateri lahko koristi samo ozkim, omejenim ciljem ene ali druge strani, nikakor pa ne more spopeti k postopni ureditvi odnosov živendi na tem področju. Kitajci, ki so dolgo časa spominjali gostoljubna vabila predstavnikom ameriškega tiska, so v teh predstavnikih odkrili špijone in diverzante, ki bi jim bilo omogočeno, da povzročijo škodo, Washingtonski diplomati, ki se pripravljajo s kitajskimi zadevami pa so pokazali, da so se v resnici naučili od Molotova, ob prvi sugestiji, da bi tu, v Kitajski novinarji od blizu videli tisto, kar imenujejo ameriški način življenja: so se namreč ponovili toliko znani ameriški »njeta«, ob katerihga radne sehemni, ki bi skušali, da se ne odstranijo pa vsaj zadržati bambusno zaveso, ki so jo na Pacifiku postavili strankovskji »China lobby«.

Pohod na Kerala

V indijski državi Kerala, kjer so na zadnjih volitvah zmagali komunisti, je katoliška cerkev organizirala demonstracije proti nacionalizaciji privatnih šol, ki dobivajo državno podporo. Demonstracije so bile organizirane na poljski način, posamezne skupine organiziranih »skizmarov« so pripeljali iz raznih krajev te države v glavno mesto Trivandrum na račun katoliške organizacije. Četudi so te demonstracije že dlje časa neredno pripravljali, so zbrali približno štiri tisoč pripadnikov in simpatizerjev te organizacije in demonstracije so postale mnogo manjši obseg kot so pričakovali.

Katoliška cerkev ima v Kerala še dokaj močno postojanko, saj ima v svojih rokah več kot tri tisoč šol. Izguba teh šol je brez dvoma huda udarec katoliški cerkvi, ki se poučbo po svetu bori, da bi si ohranila svoj vpliv nad mladino. V nekaterih drugih indijskih državah so sicer že sprejeli zakone o nacionalizaciji takih šol pa takrat ni prišlo do demonstracij. Vzrokov, zakaj so organizirali prav v Kerala spohod na Trivandrum, je brez dvoma več. Po uradnih podatkih je v Indiji 2,3 odstotkov prebivalstva krščanski veroizpovedi (vsevi tudi protestante), po vaticanških podatkih pa je v Indiji približno 5000 katoliških duhovnikov in 1600 semeniščnikov. Poleg tega pa je Vatikan še usako leto pošiljal približno 1500 misionarjev v Indijo. Temu se je Indija uprla, kar je povzročilo, da so se odnosi z Vatikanom še poslabšali.

Kakor podpira Vatikan poučbo po svetu nazadnjaške sile, tako je tudi v odnosu do Indije nastopal kot zaščitnik kolonializma. V indijskem parlamentu so tudi večkrat govorili, kako se katoliški misionarji in duhovniki mešajo v politiko. Zato lahko tudi demonstracije v Kerala ocenimo kot poskus katoliške cerkve obdržati dosežane privilegije in si utrditi svojo postojanko.

Kitajski kapitalisti o socializmu

Po izjavi člana CK KP Kitajske Lija Veja Hana bodo kitajski kapitalisti v vsej državi sodelovali v diskusiji o prednostih socializma nad kapitalizmom

PEKING, 27. avg. (Nova Kitajska). Član CK KP Kitajske Li Veja Han je včeraj izjavil novinarjem, da se bo v Tiencinu v kratkem začela diskusija med kapitalisti o prednostih socializma nad kapitalizmom. Podobne diskusije bodo nato organizirane med kapitalističnimi krogi po vsej državi. To je sestavni del velike socialistične revolucionarne akcije na političnem in ideološkem področju, ki postaja vse živahnjša med različni plastmi prebivalstva.

Li Veja Han je omenil naslednje točke, ki bodo vključene v diskusijo kapitalistov o prednostih socializma nad kapitalizmom: superiornost socializma, reakcionarni značaj kapitalističnega gospodarstva in kapitalističnih gledišč, značaj kitajske buržoazije, pomoč socialistični preobrazbi, odobravanje vodilne vloge komunistične partije, odnošaji z delavci, sistem državnega zastopstva v mešanih državno-privatnih podjetjih.

Li Veja Han je poudaril, da je največji del kapitalistov na Kitajskem začel zavzemati levicarska stališča, ko se je začela kampanja proti desničarjem. Cilj te kampanje je utrditi vrsto levicarskih sil, da se prevzgoji pripadnike srednjega razreda in zada usoden udarec desničarjem.

V začetku je med kapitalisti je mala skupina levicarjev zavzela socialistično stališče, oziroma podpirala vodstvo komunistične partije in šla po poti socializma. Med kapitalisti je tudi mala skupina, ki se še danes upira ideološki prevzgoji, se drži svojih kapitalističnih stališč in skuša obnoviti kapitalizem. To so desničarji. Ti nasprotujejo vodilni vlogi komu-

nistične partije in poti v socializmu. Li Veja Han je dodal, da so med industrijci in poslovnimi ljudmi večinoma politično neodpredelane osebnosti, kar je posledica njihovega družbenega izvora. Ti so pripravljani sprejeti vodstvo komunistične partije in kreniti po poti socializma, toda hkrati se v osnovi niso odrekli svojim kapitalističnim stališčem. Ni jim všeč, da so morali izročiti svoja podjetja ter sprejeti vodstvo delavskega razreda in komunistične partije. Oni še žalujejo za kapitalizmom. Li Veja Han je poudaril, da se je status kapitalističnega sek-

Kiriškoeno v Bolgariji

Sofija, 27. avg. Sofijski radio poroča, da sta včeraj prispela v glavno mesto Bolgarije član predsedstva CK KP Sovjetske zveze in prvi sekretar CK KP Ukrajinske republike Kiriškoeno in predsednik ministrskega sveta Ukrajine Kalčenko. Na povabilo CK KP Bolgarije bosta preživela dopust v LR Bolgariji. Z obema sovjetskima funkcionarjema sta prišli tudi njuni družini.

torja gospodarstva pred socialistično revolucijo bistveno razlikoval od statusa po revoluciji. Pred socialistično revolucijo je imel kapitalistični sektor gospodarstva svojo pozitivno vlogo, ki je prispevala nacionalnemu gospodarstvu in blaginji naroda, kakor tudi svojo negativno vlogo, ki je škodovala nacionalnemu gospodarstvu in blaginji naroda. Znanja tega je ljudska vlada stremela samo, da izkoristi to pozitivno vlogo, da omeji negativno vlogo in da postopoma ta sektor prevzgoji v sestavnemu delu socialističnega gospodarstva.

Glede na to, da je ta prevzgoja v glavnem končana in da je socialistična revolucija odnesla zmago, glede lastništva nad sredstvi proizvodnje, kapitalistični sektor gospodarstva ni več igral pozitivne vloge. V takih okoliščinah pa tisti, ki se še nadalje drže svojih kapitalističnih stališč in skušajo obnoviti kapitalistično gospodarstvo, dejansko skušajo obrniti nazaj kolo zgodovine. Njihovo stališče je reakcionarno.

Poleg tega, je dodal Li Veja Han, še vedno obstaja precejšnje število obrtnikov in manjših trgovcev, ki samostojno poslujejo. Vendar pa le-ti v glavnem sprejemajo direktive socialističnega gospodarstva in ne pripadajo kapitalističnemu sektorju. Izjavil je tudi, da je sedanje svobodno tržišče pod nadzorstvom vlade in predstavlja samo dopolnitev organiziranemu socialističnemu tržišču. Ka-

Uspeh slovenske industrije na beograjskem sejmu

Industrija Slovenije, ki zavzema pomembno površino sejemnega prostora, zbujala zanimanje ne samo poslovnih ljudi iz države in tujine, temveč tudi navadnih obiskovalcev. Vsak obiskovalec, ki stopi v tretjo dvorano ob vhodu na sejem, naleti na izdelke tovarne »Tomas« iz Kopra. Na okusno urejeni stojnici so razstavljeni motocikli in skuterji. Splošno pozornost zbujata model 1958 - »Galeb« in motorna kolo »Kolibr«. Poleg naspisane cene zbujajo še večjo pozornost, ker so take, da omogočajo množični nakup teh praktičnih vozil.

Ni manjša ni gneča pred stojnico tovarne »Tobis« iz Hirske Bistrice. Obiskovalce in potrošnike vabijo zlasti zadnji modeli štedilnikov tovarne »Tobis«. Zastopnik podjetja skoro nima časa, da bi se oddahnil, ker mora neprestano dati pojasnila o kakovosti in cenah štedilnikov, ki so prišli v prodajo. Med drugim pravi:

»Med obiskovalci je veliko zanimanje za naše izdelke. Vsakdo izmed njih zahteva propekt. Želi popolne spoznati naše izdelke in se zanima, kdaj se bodo dobili v naši trgovini. To pravi, koliko je tovarna uspela predčeti in zainteresirati potrošnika. Toda problem prodaje naših izdelkov je precej odvisen od naše trgovinske mreže, ki pogosto raje prodaja ime kakor kakovost. No, zanimanje, ki ga kažejo potrošniki, jasno

pravi, da bo morala trgovina upoštevati koristi potrošnikov in ne samo svojih.

Kar se tiče beograjskega sejma, je za nas odkritje. Nismo pričakovali, da bo beograjski sejem tako uspešen, sedaj pa vidimo, da je to središče naše gospodarske manifestacije in kraj, kjer se morejo najuspešneje sklepati kupčije.

Med slovenskimi razstavljalci je tudi znana tovarna TAM, ki zavzema na beograjskem sejmu nad 300 kv. metrov. Tu so razstavljeni znani avtobusi in kamioni.

Izkoristili smo priliko za razgovor z direktorjem tovarne Stojanom Perhacem o proizvodnji in prodaji izdelkov tovarne TAM.

»Naša tovarna bo imela čez nekaj dni majhno proslavo - desetletnico poljane našega prvega vozila na trgu. Ta prva vozila, znana pod imenom »Pionir«, so bila izdelana v sodelovanju s češko tvrdko »Praha« in smo jih doslej izdelali nad 11.000. Da smo dosegli toliko proizvodnje, smo se povezali z okoli 120 jugoslovanskimi podjetji. Razen »Pionirja« smo izdelali tudi nov kamion z nosilnostjo 4,5 tone, za katerega je že veliko zanimanje v državi. Nič

manjše pa ni zanimanje za naše avtobuse, ki jih že dobavljamo v Burmo in Bolgarijo, v kratkem pa jih bomo tudi na Poljsko.

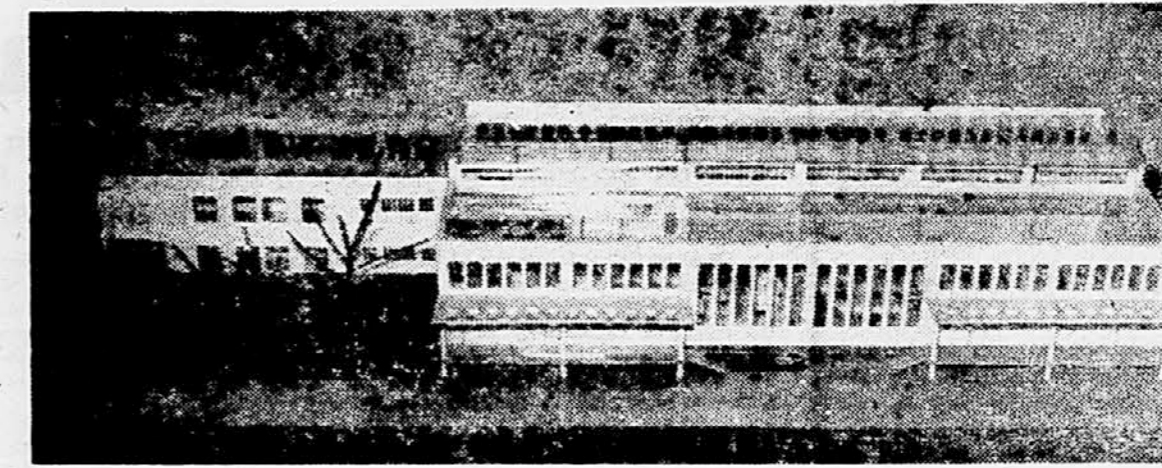
Na vprašanje, kaj misli o beograjskem sejmu, je odgovoril: »Beograjski sejem nudi tako s svoje tehnične strani kakor tudi glede ureditve impresivno sliko.

Težko bi bilo naštetj vsa slovenska podjetja, ki razstavlja jo na beograjskem sejmu, vsekakor pa zbujajo veliko pozornost obiskovalcev naša prva tovarna pisalnih strojev iz Ljubljane. Poleg njene stojnice je vedno velika gneča in si ljudje zelo pazljivo in podrobno ogledujejo razstavljeni pisalne stroje.

Tudi okoli izdelkov tovarne »Litostroj« je vedno polno ljudi. Poleg velikega števila proizvodnih podjetij sodelujejo na beograjskem sejmu med drugim tudi podjetja »Elektrokovina«, »Hidromontaža«, »Iskra«, »Telekomunikacije« in vrsta drugih podjetij elektroindustrije. Okoli izdelkov, namenjenih za široko potrošnjo, kakor so radioaparati, hladilniki, stroji za pranje perila itd., je vedno polno gledalcev. Razen teh podjetij ima na sejmu svoje stojnice tudi mnogo slovenskih zunanjetrговinskih podjetij.

Zanimali smo se pri slovenskih razstavljalcih, kaj pričakujejo od sejma. Mnogi izmed njih so rekli, da imajo že sedaj preliminarne razgovore z vrsto tujih in domačih podjetij in upajo, da bodo sklenili v času komercialnih dni, zlasti pa zadnjega dne sejma, kakor je že navada, pomembne kupčije.

L. S.

Maketa nove mariborske mlekarne

Gradnje v Mariboru

(Nadaljevanje in konec)

GRADNJA V INDUSTRIJI

S spremembo investicijske politike se je gradnja v industriji sicer znatno omejila, vendar pa v okviru rekonstrukcij in izpopolnjevanja obratov gradnje tudi nekaj industrijskih objektov. Med najvažnejšimi je vsekakor posev nov obrat Tovarne čevljev, ki se bo iz sedanjih stanovanjskih prostorov v Gregorčičevi ulici preselila v Melje. Podjetje »Kemikalije« gradi ob koncu Koroške ceste skladišče za lahko gorljive pline. MTT pa skladišče za bombaž v okviru svoje tovarne ter novo upravno poslopje. Prav tako gradi veliko skladišče delavnice železniških vozil »Boris Kidrič«. Nove garaže zidata »Transport« v Melju in nova mlekarna na Pobrežju. Te dni so začeli graditi tudi glavni objekt za novo mlekarno: Na Gosposvetki cesti pa gradi Hidromontaža montažno dvorano, manjše industrijske objekte pa grade še »Metalna« in nekatera druga podjetja.

ČRNE GRADNJE

Značilen mariborski pojav so črne gradnje, ki so se v zadnjem letu močno razširile na periferiji, predvsem v Stražunskem gozdu. Stanovanjska stiska stih ljudi, da si pač sami skušajo, kjerkoli postavijo streho nad glavo. Tako so si od kmetov v bližini Stražuna številni ljudje brez stanovanja kupili zemljo, postavili barake ali pa tako imenovane »butane« hišice iz zemlje, jih ogradili, seveda vse brez gradbenega dovoljenja. Ker je ta del mesta zaščiten kot zeleni pas, je ta črna stanovanjska gradnja postala resen problem. Občinski ljudski odbor v Tuznem je skupno z upravo za gradnje našel edini izhod v tem, da bo določil kraje izven mesta za najnujnejše gradnje in olajšal gradnjo interesantom s tem, da bo dal staviščne in načrte brezplačno, hkrati pa je ostro napovedal proti vsem, ki bodo še poskušali vna črne graditi. Dostojni sta Tomšičev dvorec in Ulica heroja Staneta.

KOMUNALNE GRADNJE

Na mariborskih ulicah je opaziti nova cestnišča, pločnike in urejevanje trgov. Komunalna izgradnja je sploh živahnejša kakor v minulih letih, kar kažejo rekonstrukcije na Radvanjski cesti, na Pobreški cesti in na Limbuški cesti. V teku je nova gradnja Gosposvetke ceste do Hidromontaže, posev nova je tudi cesta od Lackove ulice do Pohorske vpenjače, dograjena sta Tomšičev dvorec in Ulica heroja Staneta.

POMANJKANJE DELOVNE SILE

Kakor vsa leta doslej tudi letos v glavni sezoni gradbenim podjetjem močno primanjkuje delavcev. V nekaterih podjetjih so imeli v posameznih podjetjih celo do 150. Zaposlili so se predvsem v kmetijstvu, kjer imajo boljše pogoje. Posledica tega pomanjkanja je, da licitacije za nove gradnje ne uspevajo, ker podjetja ne morejo prevzeti dela. To pomanjkanje delavcev utegne zelo zavreti stanovanjsko gradnjo. Vzrok je znan. Gradbeni delavec je še vedno v glavnem sezonski delavec in ga v podjetju ni mogoče obdržati, ker si skuša v kratkem času zaslužiti čim več in gre

pač tja, kjer mu največ nudijo. Z načrtno stanovanjsko gradnjo in delovnim programom za naslednje leto bi bilo mogoče delovno silo v gradbeništvu ustaliti. Zavod za stanovanjsko izgradnjo je za prihodnje leto že pripravil delo. Hkrati je poklenil akcijo za gradnjo cenovnih stanovanj za gradbene delavce vseh mariborskih gradbenih podjetij. Takšna stanovanja bi gradili izven središčnega mesta, imela pa bi predvsem samske sobe z možnostjo kuhinje ali pa skupno menzo. Tudi to je eden izmed ukrepov, ki lahko prispevajo k ustavitvi delovne sile v gradbeništvu. Vsekakor bi treba ta problem nužno proučiti in čimprej urediti, ker sicer gradbena podjetja ne bodo mogla izpolniti gradbenega programa, za katerega so sicer zagotovljena sredstva.

Popis delovnih mest v Zasavju

V trboveljskem okraju je 30 gospodarskih organizacij, ki so dolžne analitično oceniti delovna mesta. V teh podjetjih je zaposlenih 14.273 delavcev in uslužbencev, delovnih mest pa je 4.620. V vseh podjetjih so že zaključili prvo fazo celotnega postopka pri popisu delovnih mest. V začetku so bile precejšnje težave, ker so se vodilni ljudje v podjetjih premalo zavedali pomena analitične ocene delovnih mest. Posledica je bila, da je bilo ob koncu junija popisanih komaj 57 odstotkov vseh delovnih mest v okraju. V Juliju so se podjetja resneje lotila te naloge, ki čemer je pre-

cej prispevala tudi večja aktivnost sindikalnih podružnic v posameznih podjetjih.

Posebna komisija pri OSS v Trbovljah je nedavno pregledala dosežane delo pri popisu in opisu delovnih mest ter ugotovila, da je bilo v številnih podjetjih preveč administrativno opravilno. Marsikje so se zadovoljili zgolj s suhim popisom delovnih mest, namesto da bi se lotili tudi proučevanja tehnološkega procesa. V nekaterih podjetjih to odgovorno nalogo vse preveč prepuščajo same komisijam, namesto da bi pritegnili k temu delu tudi tehnični kader in ves politični aktiv. Posledica je, da so delovni ljudje v podjetjih premalo seznanjeni z namenom in pomenom analitične ocene delovnih mest, zaradi česar je tudi njihov odnos do tega vprašanja precej slab. Zaradi tega komisija pri OSS predlaga, naj bi v vseh podjetjih sklicali širša posvetovanja s člani delovnega kolektiva. To bi bilo koristno med drugim tudi zato, ker bi pri analitični oceni delovnih mest lahko izkoristili tudi pripombe in predloge članov delovnih kolektivov.

Komisija je nadalje ugotovila, da so ponekod izvršili popis delovnih mest kar v pi-

sarni, ne da bi se posvetovali z delavci s posameznih delovnih mest. Nekatere druge pa so spet prepustili anketiranju delavcem samim, ki so opisovali predvsem svoje znanje in sposobnosti. V nekem večjem podjetju pa so izjavili, da ne bodo izvedli popisa in opisa delovnih mest, češ da to ni potrebno.

Člani komisije pri OSS so se zavezali, da bodo obiskali posamezna podjetja in jim nudili vsaj pomoč pri izvedbi te odgovorne naloge. Posamezna podjetja so se že lotila druge faze postopka pri ocenjevanju delovnih mest, za katere upajo, da bodo izvršena prej in uspešneje kakor prva.

-no

Pomorske vesti

Podvodno rezanje ladje »Numidija«. V pristanišču Poreča nadaljuje podvodno rezanje trupa ladje »Numidija«. Delo opravlja pomorska skupina »Labina«. Posamezne dele ladje bodo pristopili v naših železnicah za nove izdelke, potrebne naši kovinski industriji in ladjedelstvu.

»Rexa« ni več. Kakor znano, se govajke mornarice »Rexa« z 22.000 BRT, ki je mogla sprejeti nad 2000 potnikov, potopila v pretekli vojni med Izolo in Koprom blizu naše obale. Vse do nedavnega so skupine »Rexa« vladile iz mornarice posamezne dele te velike ladje. Te dni je žerjav »Veljko Jozek« izvil iz dna morja zadnje ostanke te ladje. Naša industrija je od starostne »Rexa« prejela skoraj 2000 ton jekla, ki so ga predelali v naših železnicah.

»Vesela« je bil leto dni izven domovine. Naša oceanška ladja »Vesela« je bila na raznih potovanjih izven domovine od 29. avgusta leta 1955 do 6. avgusta 1957. Po kratkem potisku se je sedaj zopet vkrcala posadka in je ladja odšla na novo potovanje proti Daljnemuh vzhodu.

Luka Plzeň dobiva vse večji pomen. Delo nadaljuje in operativno obalo vse bolj izkoriščajo. V prvem polletju leta je priložilo v luko Plzeň 633 ladij (63 tujih), odplulo pa jih je 682 (62). V tem času je tovarni promet dosegel 219.000 ton, potnikov pa je bilo nazaj 6000. Luka Plzeň sedajne bolj uporabljajo naši izvozniki in uvozniki. Glavni izvozni tovor so ruda, les in koncentri, uvozni pa pšenica, premog in bombaž.

M. B.

Ravno

Lepši tržnici na Ravnah in Prevaljah sta letos v načrtu ravnanjske občine. Dosedanji način prodaje zelenjave, sadja in raznih izdelkov domače obrti v Ravnah zares ne daje lepega vtisa, saj se prodajalci razvrstijo enostavno ob ograji vrta na trgu. Da bi zagotovili vsaj začasno kulturnejšo prodajo, bodo uredili tržnico na Ravnah in Prevaljah, tako da ne bodo prodajalci na cestah. Kasneje pa bo treba misliti na ureditev sodobnega živilskega trga, ki ga naraščajoče prebivalstvo vse bolj potrebuje.

Tovarno usnja v Lenartu bodo preuredili

Tovarna usnja v Lenartu v Slovenskih goricah je edina tovarna v Slovenskih goricah, ki je bila ustanovljena že pred 160 leti. Kljub tej starosti poslopja in zastarelosti strojnega parka pa je delovni kolektiv, žilav in delaven, saj iz leta v leto izboljšuje kakovost usnja in povečuje proizvodnjo. Tako bodo letos izdelali okrog 250 ton podplatnega in okrog 8-9000 metrov zgornjega usnja, kar je za okrog 30 odst. več kot lani.

Osnovni problem proizvodnje so nemogoči nehijski in pretesni prostori. Zaradi tega se je tovarna odločila za rekonstrukcijo. Načrte imajo že izdelane, sedaj pripravljajo še ekonomske elaborat. Pri rekonstrukcijah delih nameravajo zamenjati leseno stropno konstrukcijo z betonskimi ploščami in odstraniti stare oboke.

Tako bodo razširili sedanjostrojilnico in lužilnico. Zaradi hitreje proizvodnje in olajšanja dela zaposlenih bodo montirali tudi dvigalo za prevažanje kož. Sedaj nosijo namreč delavci te kože po stopnicah okrog 40 metrov daleč. Razumljivo je, da bodo s to mehancizacijo prihranili tudi na delovni sili. Zmogljivost obrata bodo z rekonstrukcijo pri isti delovni sili povečali za 20 odst., pri povečanju delovne sile pa celo za 35 odst. Prav tako nameravajo graditi mehanično delavnico, skladišča za gorivo, garaže in upravno poslopje. Doselej je podjetje zgradilo sušilnice in novi trakt, v katerem so namestili skladišče surovega materiala, skladišče surovih kož in izdelkov ter krom oddelek.

V tovarni so začeli leta že večkrat razpravljati o možno-

stih izvoza svojih izdelkov na tuja tržišča. Letos so se končno odločili za izvoz podplatnega usnja. Tako so doslej izvozili dva vagona v Sovjetsko zvezo in Poljsko. Prihodnje leto bodo izvoz podvečjali. Kljub uspehom v proizvodnji pa nimajo sredstev za gradnjo stanovanj, čeprav bi potrebovali vsaj blok s šestimi stanovanji. Vrsta delavcev se namreč vozi na delo iz oddaljenih krajev, celo iz drugih občin. Tovarna usnja v Lenartu je edino industrijsko podjetje v Slovenskih goricah. Zato je razumljiva ugotovitev delavcev kolektiva, da povsod več gradimo kot v Slovenskih goricah. Kljub povišanju cen električne energije, pomožnega materiala in plač so ostale cene vseh izdelkov tovarne še vedno na ravni iz leta 1956. Zaradi tega tudi ne morejo ustvariti kakšnega večjega dobička.

KRVODAJALCI BOLNIKOM

Veseli popoldan v mariborski bolnišnici

Krvodajalstvo je v Mariboru zelo razširjeno. Transfuzijska postaja v mariborski bolnišnici ima samo v Mariboru in bližnji okolici registriranih blizu 10 tisoč stalnih krvodajalcev, ki ji v primeru potrebe vsak hip priskočijo na pomoč. Lahko bi se reklo, da je nastal pod vodstvom šefinje transfuzijske postaje dr. Gorškove nekak tovarniški odnos med krvodajalci in med bolniki mariborske bolnišnice. Krvodajalci smatrajo bolnike, potrebne njihove pomoči, za nekake svoje varovance. Zato ne ostane samo pri odajanju krvi, marveč skrbijo tudi za njihovo okrevanje.

Toda mariborski krvodajalci so si še dlje poskrbeli so tudi za prijetno razvedrilo bolnikov. Na lastno pobudo so priredili »Veseli popoldan« v okviru urejenem predvorju bolnišnice se je zbralo nad 200 bolnikov, ki niso priklenjeni na posteljo, in več kot dve uri je odmeval sproščen smeh bolnikov, starih in mladih, ki so

vidno uživali in vsaj za nekaj ur pozabili na svoje tegobe. Vstili so se komični nastopi, kratki skeči, pevske in glasbene točke, ki jih je povezoval zelo spretno in ob salvah »meha tovariš Rakfo Izliakar. Nastopal so izključno mariborski krvodajalci iz MTT, TAM, Elektro-Maribor, Predilnice in tkalnice ter bolničarji mariborske bolnišnice. Ves spored je bil zelo posrečeno sestavljen in presenečeni bolniki niso varčevali s priznanjem, ob koncu pa so izrazili enodušno željo, naj bi jim krvodajalci še večkrat pripravili takšno prireditve.

Pobuda in zamise, mariborskih krvodajalcev zaslužj vsekakor vse priznanje in pohvalo. Temu pošnemanja vrednemu zgledu na ne bi sledili tudi drugi, predvsem kulturno-umetniška društva »Svoboda« in podobne organizacije, ki bi na ta način lahko mnogo prispevale k razvedrilu bolnikov ter jim tako krajšale čas in lažale trpljenje.

R. O.

Cvet in sad. - Na Košmrljevem vrtu v Orašnici ulici št. 9 (na tobačno tovarno) raste jablana, ki se je poleg sadu ob koncu avgusta znova razcvetela.

Gradbena dejavnost v Zgornjem Hrastniku

V Zg. Hrastniku si predvsem rudnik prizadeva omiliti stanovanjsko stisko. Letos bo dogradil 30-stanovanjski blok na Logu. Predvidevajo, da se bodo vanj vselili rudarji že v oktobru. V bližini te velike stavbe pa gradi rudnik še tri 12-stanovanjske hiše, ki bodo vseljive prihodnje leto. Tako bo rudnik pripravil svojim delavcem v dveh letih 66 stanovanj. Več enostanovanjskih hišic pa si gradijo tudi posamezni delavci in uslužbenci iz Zg. Hrastnika. Ti gradijo v Dovanah, Hrastovju in Prapretnem. Večina teh hišic bo že letos vseljivih. Omenimo naj še, da gradijo hrastniški taborniki svoj dom na Ravnem lazju.

Razveseljivo je tudi dejstvo, da bo še letos začel graditi občinski ljudski odbor 24-stanovanjsko hišo in sicer nad bivšo rudniško železnico. Sredstva za to stavbo bo prispevala tudi kemična tovarna, zato bodo dobili v njej stanovanja poleg občinskih uslužbencev in učiteljev tudi delavci omenjene tovarne. Stavbo bo gradilo gradbeno podjetje »Pionir« iz Novega mesta. Gradbeno podjetje »Zasavje« iz Trbovlja pa bo gradilo za domom »Partizana« no-

vo poštno poslopje. V bližini lekarne gradi občinski ljudski odbor velike delavnice, v katerih bodo razna uslužbena obrtna podjetja in garaže za občinska vozila. Lepe sodobne delavnice gradi tudi kemična tovarna. Na višjem nogometnem igrišču »Bratstva« v naselju Savva pa namerava hrastniška steklarna še letos dograditi v surovem stanju tri šest-stanovanjske hiše za svoje delavce. Tudi te gradi gradbeno podjetje »Zasavje«. Na vzhodnem delu naselja Sava trenutno dograjuje nov stadion SD »Bratstvo«.

Ce omenimo še gradnjo enodružinskih hišic, ki jih gradijo v Sp. Hrastniku posamezni delavci in uslužbenci, širjenje hrastniške ceste in rekonstrukcijo steklarne, lahko trdimo, da je letošnja gradbena dejavnost v letu industrijski dolini zelo živahna.

Zaradi pomanjkanja primer-nih prostorov namerava hrastniški ljudski odbor zgraditi več-liko sodobno klavnico. Prostor so si izbrali v bližini Save. Se-verno od železniške proge. Če bodo sredstva na razpolago, bo novo klavnico zgradili že naslednje leto.

L.H.

Zagrebska kronika

Nebotičnik je pod streho. Najvišji nebotalnik v državi, ki nadstropno poslopje »Erzbeport« v Zagrebu, je pod streho. Na največjem delu so postavili tradicionalno smrečico in so gradnjo prestavili ta dobesedno. Ljudje ob- stajajo in se vesele, ker se visoko zgoraj na drevesu vijole okrasitve v raznih barvah. Sedaj so začeli poslopje urejati, na katero pa ga bodo začeli obklesati aluminijasti mi posicami in bodo dobili tudi takšna okna najmoderneje izdelave.

Se ena tovarna v Zagrebu. - Zagreb je mesto z največjim številom tovarn v državi. Ima jih nad tri sto. V kratkem bodo na Svetičah zgradili še eno veliko tovarniško poslopje - podjetje »Tehtnik«. Poslopje tovarne bo imelo dvorano s 1000 m² površine in več drugih oddekov. Grada tudi upravno poslopje.

Prodajna miza št. 109 v zagrebški periferiji. - Danes ima Zagreb okoli pol milijona prebivalcev. Raztegnil se je izpod Medvednice od Samobora do Sesvetov nad 29 km v dolžino. Periferija je velika in na njej je ni tako vse kakor v središčnih občin, pa zato tudi nima dovolj knjižnic. To zavezo urejajo sedaj s prenosnimi knjižnicami. Posebno urejeni kamoroni s knjigami občinskega parlamenta in s knjižnicami dnevne prispe kamion zopet na isti kraj, prevzame »are« in razdeli nove knjige. Letniško zimo bo obratovale knjižnicami. Kadar imajo otroci v takih urah, vzeli so imajo otroci v knjižnici. Vsako sredo je v Zagrebu velik tedenski sejem. Sedaj po dobri kosnji je na njem na razpolago mnogo stvar. Preteklo sredo je kupil neki kmet voz seno in za nutil za trenutek pred neko hišo v Ulici Mose Pijada. Komaj se je vrnil, je videl, da je voz močilo in je odšel na ostalo mesto. Seno so zažgali otroci, ki so se igrali s kraljico »Vigalica«, ki je eden izmed njih poskušal, ali bo gorelo tudi seno.

-108

Lovrena na Pohorju

Pekarna v Lovrenu na Pohorju je že dolgo skratina pereč problem. Kraljevi in občinski ljudski odbor si že dolgo belita glavo, kako bi ga rešila. Za novo pekarno, ki bo imela 30 milijonov, ker bi morali zaradi popolnoma nove pekarne z vsemi naravnimi ker pa zanekati ni denarja, bodo poslopje, v katerem je sedaj pekarna primerno adaptirali, tako da bo še nekaj časa lahko služilo svojemu namenu. Čeprav problem s tem še ne bo rešen, Načrti za preureditev pekarne so že naročeni, pekarna na bo zaprosila za posojilo iz investicijskega sklada. Zato upajo, da bo tudi v Lovrenu vsaj za dolednjem času dovolj dobro zaprežena kupa.

»Emil Adamič« na turneji

Učiteljski pevski zbor Slovenije »Emil Adamič« je večeraj odpotoval na turnejo v Italijo...

Obvezni sta dva zelo težka ma drigala Palestrine in Orlanda Lassa iz 16. stoletja...

Umberto Saba umrl

V goriskem sanatoriju Villa S. Giusto je v nedeljo zjutraj umrl znan italijanski pesnik...

Po vrnitvi bo pevsko društvo »Emil Adamič«, ki je v zadnjih letih znova obnovilo svojo staro kvalitativno tradicijo...

Kratko in novo

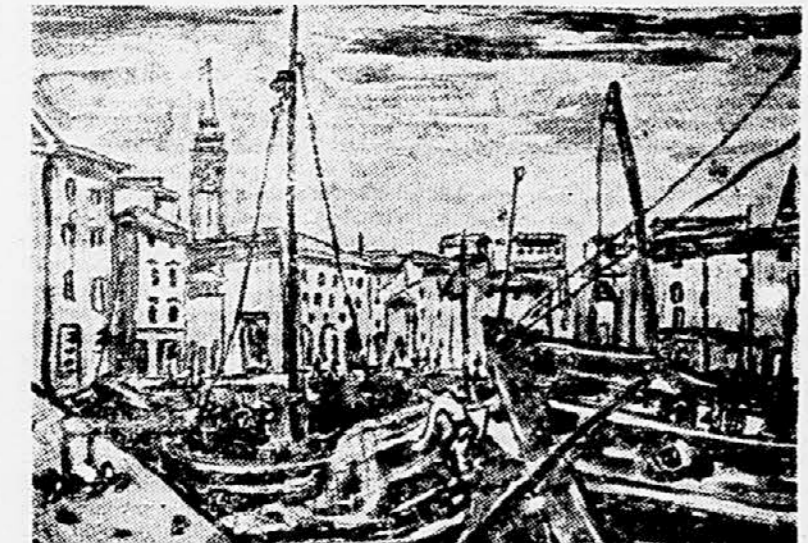
JUGOSLOVANSKE FRESKE V INDIJI. V New Delhiju so pred kratkim odprli razstavo jugoslovanskih srednjeveških fresk...

leševih del prikazan se na razstavi v Izoli, nato pa v Postojni. Organizacijo vseh teh razstav je hkrati za Jakobčičevim paviljonom prevzela okrajna zveza Svoboda iz Kopra...

DUNAJSKA OPERA BO GOSTOVALA NA JAPONSKEM. Direktor novega mednarodnega glasbenega in dramskega festivala v Osaiki na Japonskem je za časa svojega obiska na Edinburskem festivalu izjavil...

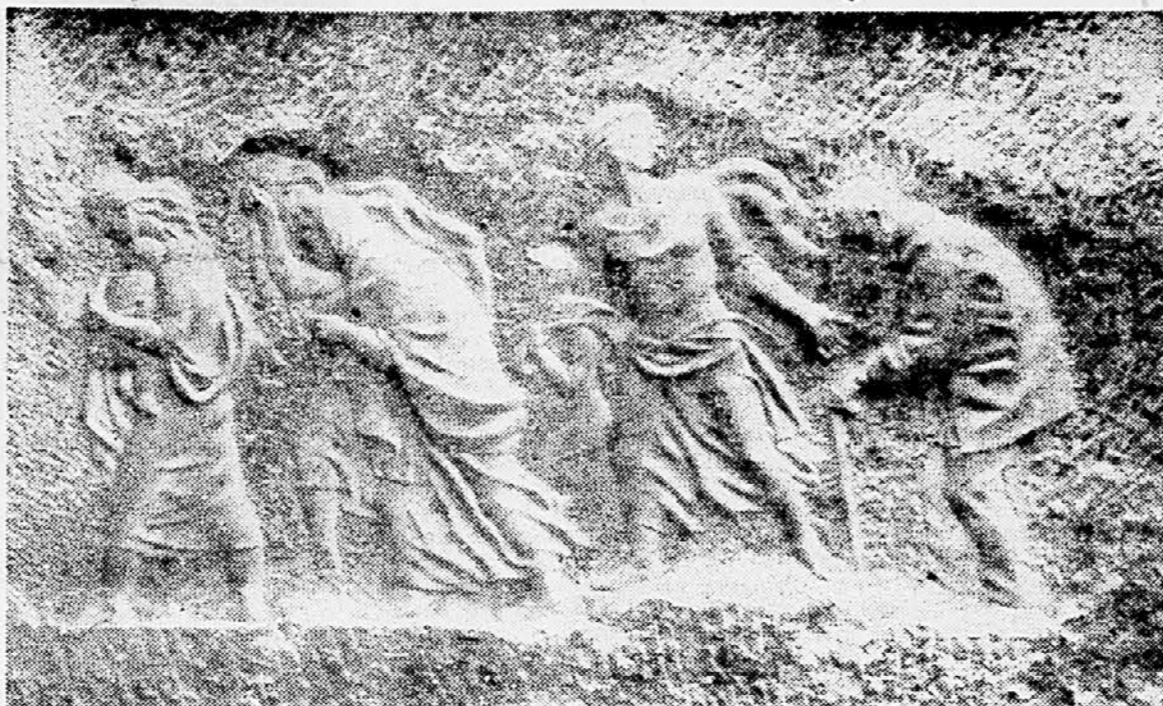
90-LETNICA »BESEDE« V BUČKOVCIH. V Bučkovcih pripravljajo proslavo 90-letnice velike »Besede«, ki je bila 15. septembra 1867 v nekdanji Mali Nedelji...

MALES RAZSTAVLJA NA KOPRSKEM. Preteklo soboto so v Kopru odprli razstavo novjših del sedemdesetletnega slikarja in grafika Mihe Maleša...

Miha Maleš: Piranska luka

SPOMENIK NARODNOOSVobodilNE BORBE V KRŠKEM

Relief kiparke Marije Benedetti-Keržičeve

Beneški filmski festival

Pri filmu, ki so ga pokazali na letošnjem filmskem festivalu v Benetkah, je bil koprodukcijki italijansko - španski film »Angel«...

bi našel človeka, ki bi ga vzjubil. Njeno preklestvo postane resnično. Odvetnik Bossi se spremlja v psa, ki ga vsi brcajo in preganjajo...

V kinu nam kažejo

PODZEMLJE PARIZA

Naslov tega francoskega filma zveni sicer zelo skrivnostno in obeta napetost, kriminal in morbi celozaslodovanje in lov po resničnem podzemlju tega francoskega vele mesta...

nina, ki ga v filmu igra znani mladi igralec Pablito Calvo. Tonino se naveže na psa, ki ga nekoč reši pred drugimi dečki. Ko Tonino objame svojega rešitelja, se zakleti pes spet spremlja v odvetnika Bossija...

PRIHODNJE RAZSTAVE V MODERNI GALERII

V kratkem bo prišlo do nove izmenjave med italijansko in našo sodobno umetnostjo. V Benetkah bo v jesenskem terminu razstava slovenske grafike...

V ljubljanski Moderni galeriji bo razen tega v letošnji sezoni še najmanj šest drugih umetnostnih razstav, kar vsakega predstavlja zelo veliko aktivnost. Med prvimi bodo imela svoji razstavi naš moister France Mihelič in avstrijski koroški gost Werner Bers...

- »TEDENSKA TRIBUNA«
V Ljubljani že v sredo
popoldne!

LITERARNO PISMO

Rousseau'evih Izpovedih

Dragi prijatelj!

Te dni — resda nekoliko zamudno — sem prebral Rousseaujeve Izpovedi in znašel sem se v precejšnjem nedoumevanju. Kam bi s to knjigo, ki razodeva tako čudne strasti in tako protislovne lastnosti svojega pisatelja?

Jean Jacques problem borbeno ideje in resnice, danes pa ima pač svoje mesto med vršarji kulturne zgodovine. In pravzaprav je v njegovem delu zelo malo takega, kar bi ga lahko v naši dobi vsiljevalo posebni pozornosti.

Sel sem naprej in pogledal v popularno literarno zgodovino (Ch. M. des Granges) ter bral: »V tem nenavadnem delu, v katerem se odlično izbrano ter ponekod vžviženo neprestano meša z deklamacijo in cinizmom, se Rousseau lotera pripovedi svojega življenja od rojstva do leta 1766, ko je zapustil Otok svetega Petra. Po naslovu bi lahko upravičeno pričakovali vse kaj drugega kot to eksaltirano in sovraštva polno apologijo. Toda treba mu je odpustiti njegove laži in sojizme v misli na to, da je napisal izpovedi v najbolj nesrečnem času svojega življenja. Je v deliriju preganjavice... In končno, to je prva mojstrovina te vrste osebnega pisanja, ki se bo razbohotilo z romantiko. Potem sem slučajno naletel na knjigo C. A. Fustia, ki tmenjuje svoje delo psihološko študijo o Rousseaujevem avtobiografskem pisanju, pa je v resnici strupen pamflet zoper to »komedijo napahe«. Nazadnje sem se spomnil še nekega mesta v Stendhalovem Rdečem in črnem, kjer njegov junak zelo zaničljivo govori o tem možu, ki se je razjokal zaradi tega, ker je neki knez slučajno spremenil smer svojega sprehoda.«

S temi mimogrede pobranimi citati seveda še ni nič rečeno. Kajti Rousseauju se ni nikoli manjkalo gorečih občudovalcev — od »malih meščanov«, ki jih je »mobiliziral« za francosko revolucijo, pa preko Goetheja in številnih romantikov tja do, recimo, Romaina Rollanda. Njegove literarne, filozofske in politične zasluge so pač takšne, kakršne so in jih ni moč izbrivati iz zgodovine. In navezovanje duhove ter jih sili margirja k strastni kritiki, je to samo neke vrste znamenje, da je njegovo delo tudi še po dveh stoletjih živo. Literatura o Jeanu Jacquesu je neprimerno gledna in spor med njegovimi nasprotniki pa privrženci (slednji so ljubezem do svojega učenika čisto gnali preko usake mere), ki se je vnel še za njegovega življenja, nemara še v naših dneh ni dokončno razsojen.

Seveda pa se je težiče in toriče tega spora bistveno premaknilo. Nekoč so njegove knjige sezgajali in nekoč so francoski revolucionarji prenesli njegove posmrtno ostanke v Panthéon — nekoč je bil

Se zlasti pa velja to za Izpovedi. Nekoč sta jih spremljala senzacija in skandal — in zato je toliko bolj razumljivo, da je sčasoma njihov učinek zelo zbledel, da nas ne morejo zanimati po ničemer izven specialnih ozirov kulturne zgodovine. Tolikanj opevana »govornost in slikovitost« Rousseaujevega pisanja služita tukaj blodnemu namenu, zato Izpovedi ne moremo označiti niti kot pomembno branje niti kot pomemben dokument. Kajti navsezadnje je tudi krivično, če spoznamo znamenitega moža samo s te njegove slabše človeške in pisateljske strani. Izpovedi pač tvorijo skupaj z njegovimi Razgovori Rousseauja z Jeanom Jacquesom in Sanjarijami samotnega sprehalca takoko rekoč neresični in halucinantni del njegovega pisanja, ki sta mu ga narekovala bolezen in protislovnost njegovega značaja.

Naj zapšem nekoliko paterično: kadarkoli se pojavi na slovenskem knjižnem trgu katerikoli svetovni klasik, je to neuskladjeni in prazničen dogodek. Naša prevodna in naša založniška zmogljivost nam doslej nista dopustili, da bi si ustvarili izčrpen in sistematičen izbor iz svetovne literature. Najdije in najbolj na široko smo prodrli v leposlovje, medtem ko smo vsa druga področja hudo zanemarili. Zato je tembolj razveseljujo, kadar se v slovenski knjižnici pojavijo knjige kakšnega znamenitega misleca ali zgodovinarja ali kakršnega koli raziskovalca. In če posebej je naše poznavanje ravnno v tako imenovani memoarski literaturi, ki si je v svetu že zdavnaj priborila veliko ceno in pomen.

A kljub vsemu temu in ravno zaradi tega se ob izdaji Izpovedi pojavlja vprašanje. Jasno je, da moramo poznati tudi Rousseauja. Toda preko Izpovedi — kakor se morda to sliši paradoksalno — ga bomo komaj lahko spoznali v pravih lučih. V treh zvezkih, kolikor jih obsegajo Izpovedi, bi bilo na primer dovolj prostora za pameten izbor iz njegovih osrednjih del, ki bi bil v vsakem oziru dragocenejši. Kajti bogve kdaj bo spet našla priložnost, da bomo tiskali Rousseauja...

Hočem reči, da bi moralo biti izdajanje takih knjig bolj načrtno urejeno in bolj premišljeno. A naj ne bo to zapisano samo na račun Slovenske Maticе. K takemu predudarku ras pač silijo možnosti, s katerimi razpolagamo.

Dragi prijatelj, upam, da se strinjaš. Te pozdravlja Tit Vidmar

Maksim Gorki: Novec

Povedati vam hočem najbolj žalostno zgodbo svojega življenja, pripovedovati o krutosti usode, ki me je prvikrat do smrti onesrečila in je napravila, da mi je srce vstrepetalu od strahu pred grenko tronijo slučaja — ironijo, ki čestokrat sanjačju neusmiljeno pahne resnico v obraz. Pomlad je bila: narava se je zbujala. Drevesa so žarela v prvem svetlem, še nedotaknjem zelenju, in njegov težki vonj je bil tako sladak, kot da bi — skupaj z žrgolenjem nevidnih škrljančkov — prišel naravnost z modrega neba. Okrog mene je bilo vse mlado in sveže, celo zemlja, na kateri sem ob robu gozda sedel, je bila prerofjena, ko da obljublja človeku še nekaj neznanega. Opoldne. Skupina delavcev je tehnično raziskavala teren za odcepitev železnice; tabo-

riki so na odprtem polju, in jaz, takrat dvajsetleten študent tehnologije in praktični kant, sem se oddaljil od delavcev, se usedel nekaj sto metrov stran od njih na gozdni obronek in, naslonjen na štor, gledal nebo. Vsa ta svesnanja, ki me je obdajala, prijetna utrujenost in sanjavnost, ki zgrabila vsakega ljubitelja samote in narave, vse to me je spravilo v dremavost, spletenost iz samih ne do konca domišljenih misli: ljubeznivo je uspravala življenjski občutek in hkrati razširjala njegove meje. Veter je tiho premikal krošnje dreves in mlo pošumevanje vej se je nadaljevalo v neskončnost obzorja ter me še bolj umiralo. Dušilo je živahno žgolenje škrljančev in se gubilo v modri dalj; nežni odtenek njene barve je božal moje oči. Bilo mi je udobno in pozabili sem na čas. Ne

vem, koliko minut ali ur sem zastrel z megljo poželjenj. Tako, brez želja, sem gledal to ženo. Saj je nisem mogel drugače gledati, saj nisem vedel, ali je bitje iz kosti, krvi in živecu, ali utelešenje mojih nedosežnih sanj. Tedaj pa je okrog usten zaigral nasmeh in šla je naprej. Ko je stopala mimo mene, je s »obom obleke skoraj opazila mojo glavo in tih vrtinec zraka je objel moj obraz. Bil sem nemočno srečen, da sem jo smel gledati. Posebno me je prevzelo njeno čelo — visoko marmorno čelo s tenkimi dvignjenimi obrvmi in močno kraljevsko ponosno gubno vmes. To ji je dajalo videz boginje. Oddaljila se je počasi, umerjeno, brez šuma, in zdelo se mi je, da se slamnata stebelca pod njenimi nogami ne upogibajo. Bolj se je oddaljevala, bolj me je obhajala žalost. Nikoli več ne dom videl tega prelestnega ponosnega obraza! V usakim njenim korakom je moja žalost narasla in moje srce je bilo močnejše — kot da jo hoče doiti... Z sem jo hotel poklicati, da bi se obrnila in me se enkrat pogledala. In nenadoma se je res obrnila. Zadržal sem od sreče in gnani od notranje vzpodbude sem vstal in ji stegnili roke naproti. S pobožnim razburjenjem sem jo prižakoval. Prijazno se smehljaje je prihajala proti meni. Dotlelej neznan občutek sreče se je polastil in zatrepetal sem: morda sem od sreče zašel. Stopila je tik k meni. Zadržal sem nežno dišavo nekaj mrzlega je padlo v mojo

stegnjeno roko in krčevito sem jo sklenil. In potem sem dolgo zrl za njo poln sladke bridkosti — dokler ni zgnila v daljavi. V mojem srcu pa je ostal kot simbol vsega do brega na zemlji spomin na to krasno, tenkočutno in ponosno ženo. Odprl sem roko, kajti čutil sem nekaj v njej: oh, da bi rajši oslepel! V moji roki je ležal novac, majhen srebrn novček, ki pa je bil tako težak, tako nepopisno težak! Da bi me tepla, ta lepa žena — bilo bi laže. Moja duša je bila ranjena do smrti. Razumel sem: zaradi umazane srajce in delavske obleke me je imela za klateža, mojo kretnjo pa za »bratčenje... V svojem kasnejšem življenju sem moral še dostikrat misliti na mali, skromni novček. Imel sem pogum, iskati in ljubezni čist in vzrušen duševni užitek, pričakoval sem od nje prerofjenje duha, novo življenje... In če se mi je katera, ki sem ji daroval svojo dolečo, odprla, sem se vselej z bolečino spomnil drobnega svetlega novca.

Zdaj pa, ko se je stekel moj čas, ko je življenje — ker nimam več nobenih želja — pušto in prazno, zrem v preteklost, tja, kjer je pred mnogimi leti zažarel vzhod mojega obstanka, v daljo, kjer so ostale vse moje želje in upanja, in se sprašujem: ali ni bila ta žena usoda? Mar ni bila življenje, ki vsakemu, kadar se mu približuje, toliko obeta, potem ti vrže zgolj mišično in te potem odhajajoč zapusti z mučno osrečenimi rokami?

Sončne in senčne plati Bohinjcev

Menda ni obvezno, če kdo obišče Bohinj, da bi pisal le o jezeru, slapu, letoviščarjih, hotelih in podobnem. Čeprav menim, da je tudi to prav, se mi vendarle dozdeva, da smo doslej le premalom slišali o prebivalcih tega lepega gorenskega kота, ne samo o Bohinjcih, temveč tudi o vaščanih, ki prebivajo v vaseh tam okrog zlatorogovega kraljestva. Morda to pisanje ne spada preveč v ta čas, namreč v turistično sezono, ki se žal že močno poslavlja tudi v Bohinju, ker ne bo v njem nič turističnega. Skušal bom le napisati, kako živijo ti ljudje in kako delajo v svojih organizacijah in društvih, kje dosegajo uspehe in kje bi jih lahko, pa jih ne.

Ena izmed takih dejavnosti je kulturno-prosvetno delo, ki je bilo prav v Bohinjskem kotu in zlasti v Bohinju močno razvijeno, z lepimi tradicijami. Zlasti pomembno je bilo vzgojno delo, ki ga je opravilo kulturno-prosvetno društvo v Bohinjski Bistrici. Vendar je prav letos društvo močno popustilo v svoji vni. Sadovi njegovega dela so sicer bogati, saj so v sosednjih vaseh prav zaradi dela tega društva zrasla nova, — kulturno-prosvetna dejavnost se je razrasla tudi drugje po sosesčini, zlasti v Čučinici, kjer so se po adaptaciji gasilskega doma krepko pričeli delati. Torej uspeh, ki pa je menda ohromel Bohinje. Skoda, da je prav to delo zamrlo, saj sami dobro vedo, kako radi so ljudje obiskovali njihove prireditve, gledali igre in poslušali petje. Nek vzrok za to, ki ga Bohinjci povedo kot nekakšno opravilo, je napredek tehnike, kino, radio, ki je osvobodila od omejenosti lepih in mirnih kočevk. Domačini radi pripravljajo, da se bilo pred vojno vseh skupaj le šest radioaparatur, danes pa ga ima vsak deset Bohinjčan. Kljub temu, da je to morda res dojak tahten razlog, pa sem prepričan, da se Bohinjci ne bodo odrekli svojim bogatim kulturno-prosvetnim tradicijam, ki bi jih bilo škoda zamemariti. Gotovo je nekaj drugega, neposredno sodelovati pri tem delu, kakor pa le neprizadeto poslušati ali gledati. Od tega spoznanja Bohinjci počasi spet prihajajo in nihče ne bo presenečen, če bo jeseni kulturno-prosvetna dejavnost zopet zazvela kakor nekdanj.

Dobro znan je bil tudi pevski zbor Bistriške »Svobode«, ki ga danes ni več. Tudi za to zbor velja domnevno opravilo, ki smo ga že zapisali ranjš.

Semir

V Semenu so v nedeljo 23. avgusta potekali ob veliki udarici ljudi iz bližnje in daljne okolice invadira in znanega obelastarja Ivana Bukovca iz Kopa pri Semenu. Ivan Bukovec je bil aktivni član naša Bili, in prav tako kot je bil delaven in uspešen med vojno, je bil tudi po vojni navzlic težki invalidnosti in invalid se osredinjal med drugo svetovno vojno pri delu za narodnoosvobodilno borbo. Bil je zelo priljubljen in spoštovan, ker je pokazal tudi izredno veliko zrelost pri obravnavi kaznivih v Semenu se niso videli. Zaprtili je ženo z tremi malimi otroci, Ivana Bukovca bo, če potrdili v vseh organizacijah, kjer je delal aktivno, bil pa je tudi član okrajnega zbora proizvajalcev predsednik občinskega odbora ZAVR ter delaven član drugih organizacij in društev.

NASA SLIKANICA

Oliver Curwood pa v svoji knjigi »Voljši pes Kazan« ne pripoveduje samo Kazanove zgodbe. Govori tudi o njegovih sovražnikih in prijateljih, ki jih je srečal med ljudmi in živalmi. Svedra vam bo o njih pripovedovala tudi naša nova slikanica.

Ko vam predstavljamo Kazanove prijatelje, moramo med njimi na prvem mestu spregovoriti besedo o njegovem najboljšem, najbolj vdanem in zvestem prijatelju, o njegovi voljši prijateljici.

Od prvega srečanja mu je zvesto sledila v vseh veseljih in težavah in kadar je Kazan zašel med ljudi, je kljub strahu ostajala v njegovi bližini in ga vabila nazaj v divjino. Borila se je z njim zoper sovražnike in v strašnem boju za njune mladiče je osepela. Da, zgodba o Sivi je žalostna, pa vendar lepa zgodba o živalski zvestobi in dobroti. In v naši novi slikanici, ki jo bo risal Miksi Muster, vam bomo tudi o njej povedali veliko zanimivega.

zen tega pa tudi dejstvo, da je v Bohinjski Bistrici preveč raznovrstnih sekcij, klubov, društev in zaradi tega enostavno zmanjka ljudi, ki naj bi vodili te ustanove. Če pa teh ni, tedaj je delo resnično šepajoče. Zaradi tega bi morda kazalo sorodne sekcije in klube združiti; s tem bi pridobili dovolj marljivih ljudi za upravljanje in vodenje, razen tega pa bi skromna materialna sredstva, ki so odmerjena za kulturno-prosvetno dejavnost, mnogo bolj racionalno izkoristili.

Da bi ta zamisel uspela, bi morala vsakakor pomagati tudi Socialistična zveza. S svojimi izkušnjami bi lahko mnogo storila za poživitev kulturno-prosvetnega dela, tem bolj, ker so se tudi vaški odbori SZDL že otrsli svojih težav in se začeli vse bolj zanimati za gospodarska, kulturna, šolska in podobna vprašanja.

Seveda pa se ti odbori še vedno največ ukvarjajo z gospodarskimi problemi, kar je povsem razumljivo, če se clo-

Velenje ob šolski reformi

V Velenju trenutno dograjujejo osem učilnic osemletke, ki je grajena v pavilionskem sistemu. Osemletka bo imela, če bodo učilnice popolnoma dokončane, štirinajst lepih sončnih učilnic. Predvidevajo, da jo bo obiskovalo okrog 600 otrok. Poleg nje pa bo v kraju še ena osemletka, ki bo nadomestila sedanjio nižjo gimnazijo. Tudi to bo obiskovalo nad 400 otrok. Vzoredno z ustanovitvijo dveh osemletk se bodo tako v Velenju kot v Sočtanju pojavile razne težave. Obe osemletki; bosta sprejela otroke od 7. do 14. starostnega leta. Ena od teh nima primernih klopi, niti učil. Težava bodo povzročale tudi knjižnice. V dosedanjih nižjih gimnazijah imajo čtivo za mladino od 10. do 14. starostnega leta, v dosedanjih osnovni šoli pa le čtivo za mladino do 11. starostnega leta. Prav tako se bodo pojavile težave tudi pri razmeščanju učnih moči v višje razrede osemletke.

Alli ne bi bilo bolj enostavno v Velenju in Sočtanju združiti obe šoli pod enotnim vodstvom? S tem prihranimo eno učno in eno administrativno moč. K delitvi pa bi presli naslednja leta, ko bi bilo več sredstev za nabavo učil in opreme. Če gre za to, da olajšamo prehod iz četr-

Slovenj Gradec

Nova mlečna restavracija? Mlekarna v Slovenjem Gradcu odkupuje mleko v raznih krajih Mislinjske doline in ga predeluje v sir. Sedaj so pridobili nove prostore v Poštni ulici, kjer namenjajo urediti mlečno restavracijo. Ta ukrep bodo Slovenjgradčani podprli z veseljem, ker je bila mlečna restavracija že predmet razprave na zborih volivcev.

Skrb za taborjenje otrok. Občinski ljudski odbor v Slovenjem Gradcu bo že poleg obstoječe zgradbe v Fiesli kupil še okrog 45 arov zemljišča za taborjenje otrok. V stavbi lahko letujeta v eni izmenji 40 otrok, medtem ko se bo z nakupom zemljišča njih število podvojilo.

Gradili bodo kulturno dvorano

Odkar so na Livku pod Matmajurjem preuredili osnovno šolo, je ostalo domače prosvetno društvo celo brez skromnega odra oziroma dvorane, ki so jo imeli v prejšnji družini. Kljub temu pa je dramska družina je marljiva. Ni še dolgo, ko je mladina ob sodelovanju učiteljice Korenovne, učitelja Borovničarja, starega društvenega delavca Sianka Sturima in ostalih uprizorila ljudsko dramo v petih dejanjih. Poleg domačinov si je ogledalo prireditelj tudi večje število beneških Slovencev. Oder so si uredili kar v sklednju. S to igro so s precejšnjim uspehom gostovali tudi v dvorani združnega doma v Idriškem pri Kobariidu. Nedavno pa se je odločil

več seznanji s tamšnjimi razmerami, ki so v odmaknjenih hribovskih vaseh marsikdaj vse prej kot rožnate. Enega izmed najboljših vaških odborov SZDL v bohinjki občini imajo v Studorju. Tu so bili še nedavno brez vode. Na pobudo SZDL so vaštani s prostovoljnimi delom napravili izkop za vodovod, položili cevi in zajeli vodo. Studorčani imajo danes po hišah vodo in ne-verjetno je njihovo veselje, da se jim ni več treba mučiti s skafli in vedri, v katerih so desetletja prenašali vodo. To pa je tudi eden izmed kampančkov v mozaiku pisanege življenja Bohinjcev. Vsaka vas ima nekaj svojega, svoje posebnosti, svoje uspehe in svoje težave, ki jih skušajo kar najbolje odpraviti.

Pri tem ima največ zasluga mladina, ki je zlasti dovzetna za vse, kar je naprednega, dobrega in koristnega. Brez mladinske organizacije, ki šteje nad 300 članov, bi v bohinjki občini še marsikaj, kar že imajo, še ne bilo narejenega.

Vodovodi, elektrika...

tem v peti razred osemletke, poleg bi v Velenju morda lahko uredili zadevo tudi na ta način, da bi bili v dosedanjih nižjih gimnazijah v Velenju štirje ali pa tudi, več nižjih razredov osemletke, v Novem Velenju pa bi se kombinirali nižje in višje razrede, saj bo tam trinajst do štirinajst učilnic. Tako rešitev bi bila seveda samo začasna. Zelo verjetno pa bo moralo imeti Velenje čez leta tri osemletke. V.S.

Vodovodi, elektrika...

V ruški občini uspešno skrbijo za komunalno in drugo dejavnost

Pogled na Ruše s trgom v sredini

Gradnja vodovoda v ruški občini je letos lepo napredovala. Položili so cevi od Selnice do Fale in tako imajo zdaj v falskih stanovanjskih blokih že vodo. Stroški so znašali 14 milijonov dinarjev. Prebivalci tega področja, ki je bilo desetletja brez dobre pitne vode, so tega zelo veselili. Letos so začeli graditi vodovod tudi v Bistrici. Polaganje cevi lepo napreduje in bo tudi tam kmalu prišla voda iz pip. Za ta delo bodo dali 16 milijonov. Posebne važnosti je zgraditev vodovoda do Vituša, kjer je dom onemodlih. Načrti so že gotovi in tu bodo teren je že zakoličili. Stroški bodo znašali 6 milijonov. K temu bo pripomogel tudi okraj, da bo dom onemodlih, ki je sedaj brez pitne vode, oskrbljen z zdravjo vodo. Če bo šlo vse po sreči, bodo začeli vodovod graditi še letos. Prav tako so letos napeljali vodovod tudi v šoli pri Lovrencu na Pohorju.

Stanovanja za občinske službenice. Kakor skoraj vse občine, ima tudi ruška občina težave s stanovanji za občinske službenice. Mnogi se stanovi drugod. Za lani pa je občina začela graditi stanovanjski blok, v katerem bo 12 družinskih stanovanj. Ta stanovanjski blok bo v septembra dograjen. Gradbeni stroški so znašali 20 milijonov dinarjev.

Za popravilo občinskih cest, ki so popravila res tudi že nujno potrebne, je bilo letos predvidenih v občinskem proračunu 2 milijona dinarjev. Da bi se ta denar čim bolj koristno uporabili, so za razdelili med krajevne odbore tako, da so dobile Ruše 400.000, Selnica 300.000, Duha 200.000, nekaj pa še Gradisce in Bistrica. Krajevni odbori so s tem denarjem in prostovoljnimi delom popravili precej cest, vendar pa še mora biti izveden velik del dela, ki ga bodo v ruški občini krajevni odbori uveljavili samopospevke v denarju ali blagu, s čimer bi pridobili znatna sredstva in bi lahko veliko več storili za svoje ceste. Prihodnje pomlad se bo začela graditi cesta Bistrica-Jarek. Na področju Selnice — Bore do letos pričela dela pri transformatorju. V ta namen je predvidenih v proračunu milijon dinarjev. Za dokončanje elektrifikacije

Ob lepem sončnem vremenu je tudi sedaj v Bohinju še prav prijetno

Kaj pogrešajo v Zagorju?

V Zagorju je kar precej trgovin, ki v glavnem dobro služijo svojemu namenu, vendar je v preskrbi prebivalstva s prehrano tudi precej pomanjkljivosti. Zlasti velja to za preskrbo s kruhom, mlekom in zelenjavo. Morda pa bi se tudi z malo dobre volje dalo še marsikaj izboljšati. Seveda povzročajo tudi pri tem največ težav pomanjkanje ustreznih prostorov.

Preskrba s kruhom je v Zagorju slaba. Pečelo ga sicer v dveh pekarnah, vendar zmogljivost obeh ne zadošča povpraševanju, kajti zgrajeni sta bili za potrebe Zagorja že pred vojno, medtem ko se je po njej

število potrošnikov znatno povečalo. Čeprav pekarni nepretrgoma obratujeta, vseh še ne moreta zadovoljiti. Zaradi tega morajo gospodinjice večkrat čakati tudi po več ur, preden lahko pridejo do kruha. O tem, da je v Zagorju nujno potrebna moderna pekarna, so že večkrat razpravljali na zborih volivcev in drugih sestankih, žal pa je ostalo še vedno samo pri tem.

Poraba mleka se je v zadnjem času prav tako precej povečala, to pa predvsem zaradi tega, ker ga je dovolj na razpolago. Tudi raznih mlečnih izdelkov je dobiti že precej. Žal pa v Zagorju še nimamo nobene mlečne restavracije in tako človek razen mlečne kave ne more dobiti nobenih mlečnih izdelkov. Zagorski gostinstvi obrabi pa so na splošno tudi precej slabo oskrbljeni z jedili. Mlečna restavracija je sicer že bila v Zagorju, vendar so jo ukinili. Kaj, ko bi spet poskušali čimprej ustanoviti tako restavracijo, saj gostov prav gotovo ne bi manjkalo, če bi jo imela na razpolago dovolj mlečnih izdelkov.

Zagorski trg je sicer z zelenjavo dokaj dobro oskrbljen, toda samo dve poslovalnici sta za Zagorje le premalom, zaradi

česar je pred njima večkrat opaziti precej dolge vrste. Tudi prostora, v katerih sta ti dve poslovalnici, nista najbolj primerna. Zlasti bi bilo priporočljivo odpreti novo poslovalnico s sadjem in zelenjavo nekje na spodnjem koncu mesta, morda na Polju, kjer je včasih že bila, kajti s tem ne bi samo skrivali gospodinjam poti, ampak bi tudi razbremenili ostali dve poslovalnici.

Nekajkrat se je že govorilo, da bodo v Zagorju odprli prodajalno, v katerih bi bilo mogoče dobiti mleko, mlečna izdelke, kruh in zelenjavo, toda tudi teh ni zaslediti še nikjer. In še nekaj, kar v Zagorju pogrešajo predvsem matere — prodajalno otroških potrebščin. V zagorskih trgovinah je sicer dobti marsikatero stvar tudi za otroke, izbere pa le ni dovolj. Zaradi tega morajo ljudje iz Zagorja kupovati take predmete v drugih krajih, kar pa je seveda zvezano tudi s stroški. Ali se zagorska otroška podjetja ne bi mogla bolje oskrbeti s takimi predmeti, morda na ne bi bilo napak. Ne bi v Zagorju odprli samostojno poslovalnico z otroškimi predmeti, seveda če bi to bilo mogoče?

Janez Kalšek

SMRT ZARADI NEZGODE PRI DELU

V sredo, 21. avgusta dopoldne je prišlo v Novem mestu v kletnikih prostorih farmacevtskega inženjerskega inženjerskega podjetja eksplozija, ki je terjala življenje mladega delavca. Ta dan so pričeli v kletnikih prostorih nameravati prevleko na cementu. To delo je prevzelo neko zasebno podjetje iz Ljubljane, pri delu pa zaposlilo dva delavca, od teh je bil eden galvanizer Matija Horvat iz Zaloga pri Ljubljani. Očitno ni bilo za varnost ljudi pri delu dobra poskrbljeno. Okoli desete ure dopoldne je nastala eksplozija, ki je razbila vse šipe v kletnikih prostorih in zajela pri delu tudi navedenega Horvata. Ta je bil na mah ves v plamenih. Goreč kot baklja je skočil na cesto, kjer so mu mimoidočniki skušali pomagati, toda bilo je že prepozno. Horvat je bil dobesedno obžan in očečen po vsem

životu. Razen manjšega kosa perila, je na ntem zgorjala vsa obleka. Hudo opečena so hitro prepežila v novomeško bolnišnico, kjer je 25. avgusta podlegel pokobam.

Do eksplozije je prišlo verjetno zato, ker so pri delu uporabljali tekoče lesno, razredeno s kislimi tekočinami. Cementna maza so sredi s gletcem v bližini pa bi vključili tudi. Kuhalnik na katerem se je gredlo mleko za matico. V zaprtih prostorih so se očitno nabrali vnetljivi plini, ki so se ali od kakšne iskre ali od vročine vznemirili. Pri delu s takimi lahki vnetljivimi snovmi bi morali polazati vedno paziti na tehnično zdravstveno zaščito ljudi, kar v tem primeru ni bilo. Najmanj kar bi moral imeti delavec pri takem delu, bi bila nezgorljiva obleka. Te pa posreduje Horvat ni imel.

Poskrbimo za zdravje Ptujčanov

Občinski ljudski odbor in OAO Ptuj sta v zadnjih letih porabila precej finančna sredstva za izboljšanje zdravstvenih razmer v Ptujju, saj sta omogočila zidanje številnih zdravstvenih objektov, nabavo opreme in instrumentarija, nastavitve novih zdravstvenih delavcev itd. Tudi Okrajni zavod za socialno zavarovanje je prispeval na pomoč. Kljub temu pa je ostalo nerešeno še vrsta problemov, predvsem glede odvajanja odpadka. O tem so volivci večkrat povedali svoje mnenje in zborih volivcev ter zahtevali, naj se odvajanje odpadka posveti posebna pozornost.

Zlasti je pereče okuževanje potoka Grajene, ki ima predvsem v sušnem času zelo malo vode. Vstrugo se stekajo številni kanali in jarki ter jo okužujejo. Grajena je postala zbirališče odpadka, ki prihajajo iz novih blokov, bolnišnice, Ljutomerške ulice, novega naselja, naselja na Trtahi in naselja ob tekstilni tovarni in barvarni. Tako se odpadke in razna organska nesnaga zbira na dnu druge Grajene in ob njenih bregovih ter okužujejo okolico. Čuden in nerazumljiv je sklep občinskega ljudskega odbora, da bo še nadalje zidal, oziroma dovolil zidanje v novem naselju, čeprav niso za take gradnje zagotovljeni osnovni higienski pogoji. Z novega naselja pač kanalizacije ni mogoče usmeriti drugam kot v Grajeno, ki pa je z odplakami tako že problematična, ker je niena predčiščevalna sposobnost zelo majhna.

Prav tako bo treba urediti čistilne naprave ptujске bolnišnice. Stara predvojna naprava se je že zdavnaj pokvarila zaradi nepravilnega vzdrževanja. Nezaključene odplake iz bolnišnice so izredno nevarne za zdravje

prebivalcev, zato je treba čistilno napravo čimprej zgraditi. Enega od projektov je zavrnila republiška komisija za revizijo projektov. Okrajna sanitarna inspekcija v Ptujju je izdala odločbo, da se čistilna naprava še letos dogradi. Organi sanitarne inspekcije so storili vse, da bi pristojnim oblastevnim in državnim organom prikazali nujnost rešitve teh problemov. Pomembnim organ, prikazali nujnost je in kasarne na Vičavski cesti predvsem zato, ker je okrog 500 metrov niže letno in zimsko kopalnice. Ta razdalja je po mnenju okrajne sanitarne inspekcije glede na veliko množino fekalij iz kasarne premajhna za naravno predčiščevanje z odplakami prepojene Drave, ter obstaja možnost infekcij. Zaradi nekaterih pomanjkljivosti na so načrt poslali v pregled Centralnemu higijenskemu zavodu v Ljubljani.

Urediti bo treba tudi odtočne kanale iz klančnice, kajti odplake se ob visoki vodi stekajo na nasip ob obrežju in se tam razplakajo. Odtod se širi smrad, omogoča se razmnoževanje mrčesa ter okužuje ozračje, ki je nevarno za zdravje ljudi in živali.

Problem zase je tudi premeštanje vojaškega skladišča iz središče mesta. Tu so tudi hlevi, ki okužujejo zrak, širijo smrad in v higijenskem pogledu ne ustrezajo, saj nimajo primerne odtočne kanalizacije. Sedanja mestna kanalizacija je le par sto metrov dolga, nekoliko obnovljena stara rimska naprava ki je zidana z opeko, razpokana in propustna zaradi česar se lahko v večjem obsezu okužuje podtalna voda. Pred vojno so uredili kanal od sedanega ljudskega odbora do še obstoječe kanalizacije in nekaj manjših

kanalov bužo dravskega obrežja. Vsa ta dela so opravili primitivno in zelo nesistematično. Takoj po vojni je ljudska oblast nameravala rešiti to vprašanje, vendar so z ureditvijo tega zamislili stalno odlašati zaradi velikih investicijskih stroškov in velikih potreb na drugih področjih. Sedaj imajo že odobren podroben načrt za izvedbo kanalizacije. Gradnja je predvidena po etapah do leta 1959, stroški bodo znašali predvidoma okrog 157 milijonov dinarjev.

Zdravstveno stanje ptujске prebivalstva pa je ogroženo tudi zaradi kritičnega stanja ostalih higijensko — sanitarnih naprav. Tako ima hišni vodovod v Ptujju je dobrih 11 odstotkov stanovanj, medtem ko s kopalnicami razpolaga je nekaj nad 5 odstotkov stanovanj. Stranišča imajo komaj v polovici stanovanj na področju mesta. Od teh stranišč pa jih je okrog 80 odstotkov popolnoma nehygieničnih in kličejo po čim hitrejši obnovi in sanaciji. Dvorišča so v vrsti primerov v zelo slabem stanju zaradi tega ni čudno, da je nad 90 odstotkov okuženih ali pa njihova voda ni priporočljiva za uživanje. Tudi greznice so v zelo slabem stanju. Nekatero so stare že več stoletij ter popolnoma razpokane. Kovinska, lesena ali betonska smetišča imajo redke hiše. Tudi pokopalnice nima v higijenskem pogledu primerne lege, saj je bližnja okolica delno zasedana. Po higijenskih predpisih pa ne sme biti ni 500 metrim pasu nobenega človeškega prebivališča. Razen tega grečo hidroizolacije proti mestu ter okužujejo vse bližnje mestne vodnjake. To je nevarno prav posebej ob deževnem vremenu. Te ugotovitve narekujejo tudi čimprejšnje premestitve pokopalnice. M. K.

